

DET KONGELEGE
UTANRIKSDEPARTEMENT

St.meld. nr. 34

(2004–2005)

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære
generalforsamlinga i Dei sameinte
nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av
FNs 58. generalforsamling

Innhald

1	Samandrag	5	5.6	Miljø og berekraftig utvikling.....	19
1.1	Allment	5	5.7	Korrupsjon	20
1.2	Generaldebatten.....	6	5.8	Mikrokreditt og mikrofinans	20
1.3	Komitéarbeidet.....	6	5.9	MUL-landa	20
1.4	Nokre viktige saker	6	5.10	Andre spørsmål	21
1.5	Samarbeidet med andre land og grupper	8	6	Menneskerettsspørsmål og sosiale spørsmål (3. komité)	22
2	Konstituering og val	9	6.1	Allmenne spørsmål	22
2.1	Avslutning av den 58. generalforsamlinga	9	6.2	Menneskerettssituasjonen i enkeltland	23
2.2	Oppnemning av delegasjon til den 59. generalforsamlinga	9	6.3	Urfolk	23
2.3	Organisering av den 59. generalforsamlinga	9	6.4	Kvinner	23
2.4	Konstituering og val	9	6.5	Barn.....	24
3	Saker handsama i plenum	10	6.6	Menneskerettar og terrorisme....	24
3.1	Generaldebatten.....	10	6.7	UNHCR.....	24
3.2	Førebuing til FN-toppmøtet 2005 ..	10	7	Avkolonisering og fredstryggjande operasjonar (4. komité)	25
3.3	FN-reform	11	7.1	Vest-Sahara.....	25
3.4	Reform av Tryggingrådet	11	7.2	Midtausten	25
3.5	Humanitære spørsmål	12	7.3	Fredstryggjande operasjonar	25
3.6	Miljø.....	12	8	Administrative og budsjettmessige spørsmål (5. komité)	27
3.7	Nedrusting	13	8.1	Personellforvaltning og relaterte spørsmål	27
3.8	Afrika-spørsmål	13	8.2	FNs regulære budsjett for perioden 2004–2005.....	27
3.9	Regionale konflikhtar.....	13	8.3	Finansiering av FNs krigsforbrytardomstolar	27
3.10	Havretts- og fiskerispørsmål.....	13	8.4	Finansiering av FNs fredstryggjande operasjonar..	28
3.11	Dei internasjonale straffedomstolane for det tidlegare Jugoslavia og Rwanda ...	14	8.5	FNs finansielle situasjon	28
3.12	Andre spørsmål	15	8.6	Tilsyn og kontroll.....	28
4	Nedrusting og tryggleik (1. komité)	16	8.7	Personalpolitikken.....	29
4.1	Allmenne spørsmål	16	9	Juridiske spørsmål (6. komité) 30	
4.2	Reformspørsmålet	16	9.1	Allmenne spørsmål	30
4.3	Kjernefysisk nedrusting	16	9.2	Den internasjonale straffedomstolen	30
4.4	Andre spørsmål	17	9.3	Kloning	30
5	Økonomi-, miljø- og utviklingsspørsmål (2. komité).	18	9.4	Vern av FN-personell.....	31
5.1	Allmenne spørsmål	18	9.5	Nedkjemping av terrorisme	31
5.2	Treårsgjennomgangen av FNs utviklingsaktivitetar.....	18	9.6	Konvensjonen om juridisk immunitet for statar.....	31
5.3	Gjeldshandtering	19	9.7	Andre spørsmål	31
5.4	Finansiering for utvikling	19			
5.5	Råvarer, handel og utvikling.....	19			

Vedlegg		3	Programbudsjettet 2004–2005	44
1	Utanriksminister Petersens innlegg i hovuddebatten	33	Oversikt over Noregs innlegg på den 59. generalforsamlinga	45
2	FN sine medlemsland og bidragsskalaen	39	FN-systemet	48
		6	Forkortingar	49

DET KONGELEGE
UTANRIKSDEPARTEMENT

St.meld. nr. 34

(2004–2005)

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

*Tilråding frå Utenriksdepartementet av 29. april 2005,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Bondevik II)*

1 Samandrag

1.1 Allment

Dei sameinte nasjonane si 59. ordinære generalforsamling vart på mange måtar eit mellomår. På den eine sida vart Høgnivåpanelet (HLP) sin rapport og førebuingane til toppmøtet i 2005 tonegjevande for diskusjonen i plenum og i komiteane. På den andre sida vart det klart at røynslene FN har gjort i Irak, og situasjonen i landet generelt, framleis pregar organisasjonen. Det skal likevel understrekast at det har vore ei rekkje viktige utviklingstrekk i dette mellomåret.

Frå norsk side er det grunn til å vere nøgd med at prosessen fram mot toppmøtet i 2005 er komen godt i gang gjennom vedtakinga av resolusjonen om rammene for sjølve toppmøtet. Etter oppmøding frå presidenten for den 59. generalforsamlinga hjalp Noreg og Nicaragua til med framforhandlinga av resolusjonen.

Debatten om rolla og arbeidsoppgåvene til Tryggingrådet har spissa seg til i år. Generaldebatten var eit nesten unisont uttrykk for at saman-

setjinga må spegle dei geografiske realitetane i dag på ein betre måte.

På utviklingssida vart opninga av generalforsamlinga i år prega av ei rekkje høgprofilerte arrangement. Størst blest fekk toppmøtet om svolt og fattigdom, som vart arrangert av presidenten i Brasil, Lula da Silva, saman med presidentane i Frankrike og Chile og statsministeren i Spania. Eit anna møte som trekte mange statsleiarar, var presidentane i Finland og Tanzania sitt møte om den sosiale dimensjonen ved globalisering (den såkalla Somalia-rapporten). Dei to møta sette begge fokus på trongen for nye politiske grep på globalt plan for å møte utfordringane ved globaliseringa. Begge arrangementa vart møtte med skepsis frå USA, som gjennom heile generalforsamlinga framheva den avgjerande rolla til den private sektoren, mellom anna ved å vise til den såkalla Martin/Zedillo-rapporten «Unleashing Entrepreneurship».

Den britiske utanriksministeren kalla inn til eige møte om statsminister Blair sin Afrika-kommisjon. Like fullt var det ikkje mange store saker frå

utviklingssida på dagsordenen på sjølve generalforsamlinga. Det er ei klart avventande haldning framfor 2005, når status skal gjerast opp med omsyn til å nå tusenårsmåla. Eit unnatak i denne samanhengen representerte vedtaket av ein resolusjon om FNs operasjonelle utviklingsaktivitetar (TCPR).

For FNs generalsekretær har det vore eit vanskeleg år, med skuldingar og undersøkingar om korrupsjon i samband med Olje-for-mat-programmet som eit absolutt botnpunkt. Saka slit svært sterkt på leiinga i FN, særleg i tilhøvet til USA, sjølv om ei rekkje statsleiarar, mellom andre statsminister Bondevik, kom med støtte til Annan. Bombeaksjonen mot FNs hovudkvarter i Bagdad i august 2003 pregar framleis verksemda i organisasjonen. Det har vore svært vanskeleg å få medlemslanda til å stille til rådvelde dei naudsynte finansielle midla til tryggingstiltak.

1.2 Generaldebatten

Sjølv om generaldebatten i år i stor grad vart dominert av spørsmålet om reform av Tryggingrådet, var debatten mykje breiare enn i 2002 og 2003, då Irak overskygde dei fleste andre tema. Utviklings- og miljøspørsmål fekk meir fokus og tyngd i denne debatten enn tidlegare. Likestillingsspørsmål var om mogeleg endå mindre på dagsordenen i denne generaldebatten enn i dei to føregåande.

Generaldebatten gav klart til kjenne det synet at samansetjinga av Tryggingrådet må spegle dei geografiske realitetane i dag på ein betre måte. Japan og Tyskland held begge ein høg profil på kandidatura sine til Rådet. Når det gjeld arbeidsoppgåvene til Tryggingrådet, har den viktigaste debatten vore om det kollektive ansvaret for vern av sivile. Usemja mellom dei vestlege landa og den alliansefrie rørsle (NAM) går på «humanitær intervensjon» kontra «ikkje-innblanding», der landa i nord støttar det kollektive ansvaret for å verne sivilfolket mot overgrep, medan store land i sør framhevar ikkje-innblanding. Situasjonen i Darfur medverka til å klargjere landa sine posisjonar, men viste òg kor vanskeleg det er å einast om konkrete tiltak.

Tusenårsmåla vart nemnde av eit overveldande fleirtal av talarane. Det er knytt store forventingar til gjennomgangen i haust. Sjølv om enkelte utviklingsland uttrykte stor skepsis til om det ville vere mogeleg å nå måla innan 2015, og la hovudansvaret på manglande finansiering frå dei rike landa, var ikkje dette ei eintydig haldning. Fleire rike land

annonserte at dei aukar hjelpa, mellom andre USA og EU.

Terrorisme har vorte eit hovudtema i FN. I motsetning til tidlegare år var dette eit tema som vart teke opp av dei aller fleste landa.

Gjennombrøtet i Doha gjorde at haldninga til handelsspørsmål var meir optimistisk i år enn i tidlegare år. Gjeld vart framleis oppfatta som eit alvorleg problem.

Utanriksminister Jan Petersen heldt det norske innlegget i generaldebatten. Innlegget fokuserte på den sentrale rolla FN har når det gjeld å møte dei globale utfordringane. Hovudtema elles var terrornedkjemping med fokus på årsakene til terrorisme, Midtausten-konflikten, Darfur og situasjonen i Sudan, økonomisk vekst og trongen for auka innsats på miljøområdet.

1.3 Komitéarbeidet

Igjen stod reformarbeidet sentralt i 1. komité. I 2. komité var det, med unnatak av gjennomgangen av FNs utviklingsaktivitetar, få store saker på utviklingssida. Haldninga var generelt avventande som følge av at status skal gjerast opp med omsyn til tusenårsmåla i 2005. I 3. komité var debatten politisert og polarisert i år òg. Det er først og fremst familiepolitiske saker og motstanden mot landresolusjonar som medverka til dette. I 4. komité var det situasjonen i Midtausten som fekk mest merksemd. Debatten og resolusjonsforhandlingane vart prega av Israels bygging av tryggingsgjerdet og Arafats bortgang. I 5. komité vart budsjettforhandlingane vanskeleggjorde av auka aktivitet og meir fokus på tryggleiken for FN-personell. I 6. komité vart debatten prega av spørsmålet om kloning. I tillegg vart det vedteke ein konvensjon om juridisk immunitet for statar og eigedomen deira. Det er framleis tautrekking om korleis FN skal stille seg til Den internasjonale straffedomstolen.

1.4 Nokre viktige saker

Humanitære spørsmål

Den påtrengjande trongen for å styrkje tryggleiken for humanitært hjelpepersonell og framlegget frå Generalsekretæren om å oppgradere FNs tryggingsskema og finansieringa av dette, prega den humanitære debatten. Generalsekretæren karakteriserte framlegget sitt som kanskje det viktigaste framlegget han nokon gong hadde presentert. Noreg støtta aktivt opp om framlegget frå Generalsekretæren.

Respekten for dei grunnleggjande prinsippa om at humanitær innsats skal vere uavhengig, upartisk og nøytral reiser særlege utfordringar for FNs integrerte operasjonar. Det er brei støtte for ytterlegare satsing på å betre samordninga av den humanitære hjelpa i krise- og konfliktområde.

Skiljelinene frå debatten om finansiering av utgiftene til betre tryggingstiltak prega den humanitære debatten òg. Positivt var det likevel at ein kunne ane ei vagt forbedra innstilling til å handsame temaet «vern av sivile», medan medlemsmassen enno ikkje synest mogen for å handsame omgrepet kjønnsbasert vald.

FN-reform

Den såkalla treårsgjennomgangen (TCPR) av FNs utviklingsaktivitetar var ei av dei viktigaste sakene i år. Noreg hadde, saman med dei andre landa i Utstein-gruppa, gjennomført eit omfattande arbeid i framkant av TCPR. Ein rapport med framlegg om reform av FNs arbeid på landnivå vart overlevert Generalsekretæren i juni 2004. Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson vart òg invitert av Generalsekretæren til å halde eit foredrag om dette under FNs eksekutivråd (heile FNs toppleiiing) sitt halvårlege møte i slutten av oktober. Noreg sin hovudbodskap under TCPR-forhandlingane var at FN må verte i stand til å svare på den trongen og dei planane som utviklingslanda har, på ein heilskapleg måte. Forhandlingane om TCPR-resolusjonen vart svært omfattande, men ein lukkast med å kome fram til eit resultat som gjev reformprosessen om eit heilskapleg FN på landnivå eit mellomstatleg godkjenningssempel.

Reformspørsmål prega òg debatten i 1. komité. Noreg spela ei aktiv rolle, mellom anna ved å arrangere eit seminar i New York om reform av 1. komité dagen før arbeidet i komiteen byrja. Statssekretær Kim Traavik opna seminaret. I fokus for reformdiskusjonen i komiteen stod effektivisering av arbeidet i komiteen. Ein lukkast med å kome fram til ei resolusjonstekst om reform som kunne vedtakast med konsensus.

Rapporten frå Høgnivåpanelet for trugsmål, utfordringar og endring (HLP) vart framlagd i byrjinga av desember. Debatten på generalforsamlinga i haust hadde sterk karakter av forpostfektningar med tanke på rapporten. Dette gjeld særleg i høve til spørsmålet om utviding av Tryggingrådet. Det er brei semje om at samansetjinga i dag ikkje speglar geografiske realitetar på ein tilfredsstillande måte. Men frontane står steilt mot kvarandre

i spørsmålet om kva modell som skal leggjast til grunn for utviding. I begge dei to modellane for utviding som er presenterte i HLP-rapporten, kjem små europeiske statar vesentleg dårlegare ut enn det dei gjer med den noverande ordninga. Frå norsk side vart det arbeidd for at andre viktige tema òg skulle få tilstrekkeleg merksemd, mellom anna styrking av FNs arbeid med førebygging.

Toppmøtet i 2005

Noreg vart, saman med Nicaragua, gjeve oppdraget med å leggje til rette arbeidet med ein resolusjon om organiseringa av toppmøtet i 2005. I resolusjonen, som vart vedteken med konsensus, vert det slått fast at toppmøtet skal finne stad 14.–16. september 2005 i New York, med deltaking på statsleiarnivå. Det vil vere ein omfattande prosess utover våren å kome fram til agenda og substans for toppmøtet. Sentralt i denne samanhengen står Generalsekretærens rapport til møtet, basert mellom anna på rapporten frå Høgnivåpanelet og rapporten frå FNs tusenårsprosjekt («Sachs-rapporten»), om status for oppnåing av tusenårsmåla. Noreg er bede om å vidareføre rolla si som tilretteleggjar for dei organisatoriske spørsmåla i samband med toppmøtet.

Terrorisme

Terrorisme har vorte eit hovudtema i FN i den meininga at både store og små, fattige og rike land tok opp problemet på allment grunnlag. Ein kan seie at ideen om 11. september som ein merkedato for verdssamfunnet no har sokke inn hjå alle og terrortrugsmålet er no breitt akseptert som ei stor kollektiv utfordring. Russland understreka i eit svært kjensleladd innlegg at kampen mot terrorisme no vil verte president Putins viktigaste prioritet i internasjonalt arbeid. Temaet vart nemnd i mange samanhengar, til dømes når det gjaldt utviklingshjelp, menneskerettar, Midtausten-konflikten, sivilisasjonsdialog osv. Diskusjonen heldt likevel fram om underliggjande årsaker, vern om menneskerettar og utviklingstiltak kontra tryggingstiltak for å nedkjempe terrorisme. Noreg la i innlegget sitt vekt på at FN må spele ei sentral rolle i den globale kampen mot terrorisme, at terrornedkjempinga må gå føre seg i tråd med folkeretten og med respekt for menneskerettane, og at demokrati og politisk modernisering er dei viktigaste byggjesteinane når det gjeld å fjerne årsakene til terrorisme.

Havrett

Under havrettsdebatten vart spørsmålet om botntråling det viktigaste. Noreg gjekk i spissen for å regulere denne typen aktivitet ved oppretting av regionale regime. Etter vanskelege forhandlingar vart resultatet ei oppmoding til medlemene om å vurdere eit mellombels forbod mot skadelege fiskeripraksisar som botntråling.

1.5 Samarbeidet med andre land og grupper

Noreg legg stor vekt på samarbeidet med andre land og grupper som EU. Det nordiske samarbei-

det vert stadig mindre omfattande på grunn av samordninga i EU. Frå norsk side vert det samarbeidd godt med EU, som er ein sentral aktør i generalforsamlingssamanheng. Relativt ofte er det naturleg for Noreg å stå tilslutta EUs innlegg. I tillegg deltek Noreg aktivt i JUSCANZ (vestgruppa utanom EU).

EU har utvikla seg til eit tyngdepunkt i Generalforsamlinga. EU kontrollerer i realiteten 40–50 røyster når medlemslanda opptre samla, og har dermed betydeleg forhandlingstyngd i mange saker.

2 Konstituering og val

2.1 Avslutning av den 58. generalforsamlinga

Den 58. generalforsamlinga vart formelt avslutta 13. september 2004.

2.2 Oppnemning av delegasjon til den 59. generalforsamlinga

Til å representere Noreg på FNs 59. generalforsamling vart denne delegasjonen oppnemnd:

Utanriksminister Jan Petersen, leiar
Ambassadør Johan Ludvik Løvald, nestleiar

Stortingsrepresentantar:

1. del av sesjonen

Marit Nybakk
Hill-Marta Solberg
Bent Høie
Ingmar Ljones
Karin S. Woldseth
Inga Marte Thorkildsen

2. del av sesjonen

Haakon Blankenborg
Morten Lund
Sverre Hoddevik
Jan Sahl
Per Roar Bredvold
Anne Berit Andersen

Observatørar:

Landsorganisasjonen i Noreg, LO
Næringslivets Hovudorganisasjon, NHO
Mellomkyrkjeleg Råd
Kristeleg Folkepartis Ungdom, KRFU
Noregs bygdekvinnelag
Noregs fredsråd
FN-sambandet
Ungdom mot EU

2.3 Organisering av den 59. generalforsamlinga

Den 59. generalforsamlinga vart opna 14. september. Generaldebatten byrja 21. september og vart avslutta 1. oktober.

2.4 Konstituering og val

Den 59. generalforsamlinga valde Jean Ping, utanriksminister i Gabon, til president. Den 59. generalforsamlinga valde desse fem landa som nye, ikkje-faste medlemmer av Tryggingrådet i perioden 2005–2006: Argentina, Danmark, Hellas, Japan og Tanzania. Den 59. generalforsamlinga valde desse 18 statane som nye medlemmer av ECOSOC i perioden 2005–2007: Albania, Australia, Brasil, DR Kongo, Costa Rica, Danmark, Guinea, Island, India, Litauen, Mexico, Kina, Pakistan, Russland, Sør-Afrika, Tchad, Thailand og Storbritannia.

3 Saker handsama i plenum

3.1 Generaldebatten

Alle dei 191 medlemslanda heldt innlegg i generaldebatten på den 59. generalforsamlinga. Av desse var 58 representerte ved statsleiar, 29 ved statsminister, 11 ved visestatsminister og 93 ved utanriksminister. At så mange høgtstående politikarar vel å vere til stades på opninga av generaldebatten, understrekar den funksjonen generalforsamlinga har som politisk møteplass, sjølv i dei åra då dagsordenen ikkje er prega av dei store sakene.

Generaldebatten i år vart breiare i nedslagsfelt enn i 2002 og 2003, der Irak overskygde dei fleste andre tema. Spørsmålet om reform av Tryggingrådet dominerte debatten, men òg utviklings- og miljøspørsmål fekk meir fokus og tyngd i denne debatten enn tidlegare. Likestillingsspørsmål var om mogeleg endå mindre på dagsordenen i denne generaldebatten enn i dei to føregåande. Når det gjeld utviklingspolitikk, er det store forventningar til tusenårsmåla og gjennomgangen i 2005. Sjølv om enkelte utviklingsland uttrykte stor skepsis til om det ville vere mogeleg å nå måla innan 2015, og la hovudansvaret på manglande finansiering frå dei rike landa, var ikkje dette ei eintydig haldning. Tanzania valde ei positiv tilnærming ved å framheve land som tok forpliktingane frå Monterrey-konferansen om finansiering av utvikling og Johannesburg-toppmøtet om berekraftig utvikling seriøst, og som hadde gjennomført uavhengige vurderingar av tilskota sine til tusenårsmåla (såkalla MDG8-rapportar, som òg Noreg har utarbeidd). Fleire rike land, mellom andre USA og EU, annonserte at dei aukar hjelpa. Gjennombrøtet i Doha gjorde at haldninga til handelsspørsmål var meir optimistisk i år enn i tidlegare år. Gjeld vart framleis oppfatta som eit alvorleg problem, og ei rekkje mellominntektsland, først og fremst dei små øystatane, såg med uro på at dei gjeldande reglane for hjelp, handel og gjeldslette gjorde det vanskeleg for desse landa å sikre seg naudsynt draghjelp til å stimulere utviklinga si. Fattige land generelt og småstatane spesielt frykta at globaliseringa ville verte ein nettokostnad for dei.

3.2 Førebuing til FN-toppmøtet 2005

Debatten om oppfølginga av tusenårsforsamlinga og integrert konferanseoppfølging vart prega av forventningane til rapporten frå Høgnivåpanelet for trugsmål, utfordringar og endring, som vart framlagd i midten av desember 2004.

Ein kom òg rett før jul til semje om ein resolusjon om grunntrekka i organiseringa av toppmøtet hausten 2005. Resolusjonen vart vedteken med konsensus etter ei lang rekkje konsultasjonar i regi av tilretteleggjarane Nicaragua og Noreg. Toppmøtet vil få deltaking på statsleiarnivå og vil verte halde 14.–16. september 2005 i New York. Plenumsmøte og rundebordsdebattar vil verte arrangerte parallelt, og tema for debattane i rundeborda vil vere lik agendaen for toppmøtet. Generaldebatten opnar dagen etter at toppmøtet vert avslutta laurdag 17. september.

Høgnivådialogen om oppfølginga av konferansen om finansiering for utvikling (FfD) vil finne stad 27.–28. juni 2005 i New York. I dagane etter følgjer høgnivåsegmentet i ECOSOCs substanssesjon, som i 2005 er flytta til New York. Substanssesjonane i ECOSOC vil deretter finne stad i Genève i 2006 og i 2007 før ein vender attende til sedvanleg alternering i 2008. Eit eige møte om FfD vil òg verte halde innanfor ramma av sjølvje toppmøtet. Det vil bli arrangert uformelle høyringar med det sivile samfunnet og den private sektoren i juni 2005, som skal tene som innspel til den førebuaende prosessen. Medlemslanda vert oppmoda til å engasjere seg på høgast mogeleg nivå i dei vidare førebuingane, som framleis vil gå føre seg under leing av presidenten for Generalforsamlinga.

I konsultasjonane var Russland på prinsipielt grunnlag mot å flytte ECOSOC frå Genève fordi ein ønskte å markere Genève som FNs andre hovudstad. USA ønskte framleis ikkje å leggje stor vekt på toppmøtet og motsette seg appellen om deltaking på høgast mogeleg nivå. Pakistan truga lenge med å seinke vedtak dersom resolusjonen ikkje spegla Generalsekretærens tilråding om at toppmøtet bør munne ut i ein integrert pakke med vedtak. Også Italia og Spania slutta seg til Pakistan i dette kravet for å unngå tidleg votering i spørsmålet om utviding av Tryggingrådet. Frå norsk side

var ein fleksibel i dei fleste av dei organisatoriske spørsmåla, men slutta seg til konsensus med omsyn til å flytte ECOSOC til New York, mellom anna av omsyn til å kunne inkludere fattige land utan representasjon i Genève. Resolusjonen som vart vedteken, er likevel berre å forstå som eit første steg i den førebuande prosessen til toppmøtet, og mange viktige spørsmål vil kome opp til handsaming i løpet av våren 2005, til dømes spørsmåla om agendaen, om substansen og om resultata som ein ventar av toppmøtet. Generalsekretærens rapport til møtet, basert mellom anna på oppfølginga av rapporten frå Høgnivåpanelet og rapporten frå FNs tusenårsprosjekt om oppnåing av tusenårsmåla, er venta i mars 2005. Presidenten vil oppnemne to tilretteleggjarar frå kvar av dei regionale gruppene for å hjelpe til i den vidare prosessen med førebuingane. Noreg er, saman med Nicaragua, utsedd som tilretteleggjar for dei organisatoriske spørsmåla i samband med toppmøtet og vil delta i ei kjernegruppe av land knytte til presidenten for Generalforsamlinga.

Noreg stod som medframleggsstillar til ein resolusjon fremja av Finland og Tanzania om at rapporten frå Verdenskommisjonen om den sosiale dimensjonen ved globalisering skal inngå i grunnlaget for Generalsekretærens rapport til FN-toppmøtet. Resolusjonen vart vedteken, men først etter ei kraftig utvatning som følgje av sterk motstand frå USA.

Noreg stod òg som medframleggsstillar til resolusjonen om tiltak for betra beredskap i global folkehelse (epidemiutbrot, sars, fugleinfluensa, hiv) som Kina la fram for andre år på rad i oppfølginga av tusenårsforsamlinga. G-77 freista i år å fremje ein ny resolusjon om fredsbygginga si rolle i oppfølginga av tusenårsmåla. Føremålet med teksta var å få ein rein prosedyreresolusjon med sikte på å få inn fredsbyggingsdimensjonen i femårsgjennomgangen av tusenårserklæringa neste år. Utkastet vart trekt attende etter at USA søkte å få inn substans om mellom anna den private sektoren si rolle.

3.3 FN-reform

Debatten om revitalisering og styrking av FN-systemet avdekte brei semje om å følgje opp resolusjonane om rasjonalisering av arbeidsmetodane til Generalforsamlinga som vart vedtekne sist vår. Noreg stod tilslutta EUs innlegg der det vart lagt vekt på at Tryggingrådet må verte meir representativt og demokratisk. Brasil såg med uro på at ein ikkje så langt har lukkast med å einast om å

strekke komitéarbeidet over to sesjonar. Japan tok til orde for å framleis ha komitéarbeidet i ein sesjon knytt saman med generaldebatten. Viktige vedtak om å forkorte agendaen og om rolla og arbeidsmetodane til generalkomiteen skal gjerast innan 1. april 2005.

Mange kommenterte òg i debatten «Cardoso-rapporten» om samarbeidet mellom FN og det sivile samfunnet. Rapporten tilrår å institusjonalisere sporar til betre inkludering av det sivile samfunnet i Generalforsamlinga og Tryggingrådet og i ECOSOC sitt arbeid. EU var mest positiv til å gjennomføre tilrådingane frå panelet, medan USA, Israel, India, Kina, Pakistan, Zimbabwe og Cuba åtvare mot å forhaste seg med omsyn til å inkludere det sivile samfunnet innanfor ramma av Generalforsamlinga. Brasil la seint i sesjonen fram eit utkast til tekst om oppfølginga av Cardoso-rapporten, men utkastet vart rekna som så vidtgåande at handsaminga vart utsett. Ein ventar at dei vidare konsultasjonane vert prega av prinsipielle diskusjonar om i kor stor grad ikkje-statlege organisasjonar kan vente å få tilgjenge til og delta aktivt i mellomstatlege møte og prosessar.

3.4 Reform av Tryggingrådet

Debatten om reform av Tryggingrådet og førebuingane til toppmøtet gjekk kontinuerleg heile hausten 2004, i generaldebatten, spesialdebbatar og etter framlegginga av rapporten frå Høgnivåpanelet om trugsmål, utfordringar og endring (HLP). I generaldebatten vart Tyskland og Canada oppfatta å ha ytterposisjonen når det gjaldt arbeidsoppgåvene til Tryggingrådet. Tyskland slo fast at Tryggingrådet måtte leggje vekt på konfliktførebygging, å utvikle eit nytt internasjonalt lovverk og å «avgrense» nasjonal suverenitet. Canada presenterte eit omfattande rammeverk for oppgåvene til FN, som framheva ansvar for vern av sivile og humanitære intervensjonar. Britane framheva at FN-pakta ikkje hindrar ein meir aktivistisk politikk i høve til ansvaret for vern, og at Rådet kan vidareutvikle politikken sin utan at FN-pakta vert endra. Usemja mellom vestlege land og medlemmer av den alliansefrie rørsle vart kanskje endå tydelegare artikulert i denne generaldebatten enn nokon gong tidlegare. Kina og Egypt stod fram som dei viktigaste motstandarane av utvikling av ansvarsområdet til Tryggingrådet. Kina framheva sine «fem prinsipp for fredeleg sameksistens», der eitt av prinsippa er ikkje-innblanding. I tillegg var det ei rekkje innlegg som i svakare vendingar tala mot auka fullmakter til Tryggingrådet. Det var likevel

langt fleire talarar som gav støtte til enn som motsette seg prinsippet om «ansvar for vern av sivile» og trongen for at Tryggingrådet skal kunne handsame interne konflikter på ein effektiv måte. Konklusjonane til Høgnivåpanelet fell nært saman med synspunkta til britane, og fleire tilrådingar ligg nærare synspunkta til Tyskland og Canada enn synspunkta til Kina og Egypt. Ein lakmusprøve på posisjonen til dei einskilte landa var Darfur-konflikten, som vart omtala av mange talarar. Dei fleste kom med støtte til den aktive politikken som FN og AU fører. Samtidig måtte ein konstatere at det var vanskeleg å einast om konkrete, effektive tiltak mot overgrep som fann stad. Egypt såg med uro på at internasjonal aktivitet hadde innskrenka suvereniteten til Sudan.

Utviding av Tryggingrådet og samansetjinga av det er det temaet som fekk mest merksemd. Generaldebatten var eit nesten unisont uttrykk for at samansetjinga betre må spegle dei geografiske realitetane i dag. Vestlege land er overrepresenterte, medan Afrika og Asia er underrepresenterte. Tyskland, Japan, India og Brasil annonserte i generaldebatten ein avtale om å støtte opp om kvarandre sine kandidatur til fast plass i Tryggingrådet. Ei rekkje talarar støtta kandidaturet til ein eller fleire av dei fire i debatten, men langt færre enn det fleirtalet på to tredelar (128 medlemsstatar) som krevst for å endre FN-pakta, uttrykte slik støtte. Fleire land leverte òg svært kraftige innlegg mot nye faste plassar. Italia gjorde dette til hovudpoeng i innlegget sitt. Italia hevda at i tilfelle fast tysk medlemskap vil Italia verte det einaste av dei fira store i EU som ikkje har fast plass i Tryggingrådet. Medlemene i rådet må kunne trekkjast til ansvar av andre FN-medlemmer, og det oppnår ein ikkje, ifølgje Italia, ved å gjere fleire sete faste. EU er dermed splitta i debatten framover. Ein idé om eit eige EU-sete vart teke opp av mellom andre Sverige og Austerrike. Uavhengig av synspunkt på fast medlemskap var det få som uttrykte støtte til veto rett for eventuelle nye medlemmer.

3.5 Humanitære spørsmål

Handsaminga av dei humanitære spørsmåla gjekk i kjende spor. Forutan brei støtte til trongen for å stadig betre samordninga av og effektiviteten i humanitær hjelp, åtvare fleire mot undergraving av dei humanitære prinsippa, særleg i samband med integrerte fredsoperasjonar. Mange uttrykte òg uro over dårlegare og ujamn finansiering av dei humanitære appellane og at det trengst meir støtte til kapasitetsbygging for å førebyggje naturka-

tastrofar og betre beredskapen for slike katastrofar. Somme land i sør var opptekne av å verne om suverenitetsprinsippet og presiserte at humanitær hjelp skal vere upolitisk og berre verte gjeve med godkjenning og etter oppmoding frå styremaktene i mottakarlandet. Det norske innlegget var konsentrert om å vareta dei grunnleggjande humanitære interessene i dei integrerte fredsoperasjonane til FN.

I forhandlingane om resolusjonen om styrkt samordning av humanitær hjelp var det først og fremst omtalen av vern av sivile som var vanskeleg, men òg omtalen av tilgang til naudlidande, samt referansar til mellomstatleg dialog om humanitær hjelp.

Med omsyn til resolusjonen om tryggleiken for FN-personell kom ein der òg inn på framlegget frå Generalsekretæren om å oppgradere kapasiteten til FN på dette området. Skiljelinene i diskusjonane om finansieringa av tiltaka gjekk att her. Noreg slutta fullt opp om framlegget frå Generalsekretæren. USA kravde som tidlegare røysting om paragrafar om Den internasjonale straffedomstolen (ICC).

Ein resolusjon om humanitær hjelp til overlevande etter folkemordet i Rwanda, først og fremst foreldrelause, enkjer og offer for seksuell vald, vart vedteken med konsensus.

Det var på generalforsamlinga i år ikkje mogeleg å oppnå semje om ein substansiell resolusjon om støtte til minetiltak, og det vart difor berre vedteke ein prosedyreresolusjon.

Det var først og fremst Egypt, Cuba og Iran som ikkje ønskte omtale av tilsynskonferansen for Minekonvensjonen i Nairobi. Det var òg vanskeleg å oppnå semje om UNMAS' (United Nations Mine Action Service) arbeid med å revidere FNs strategi for minetiltak. Noreg meinte at denne strategien la opp til ei for omfattande rolle for UNMAS i felt.

3.6 Miljø

Miljøspørsmål vart i år òg teke opp av mange land. Det var ikkje berre dei små øystatane (SIDS) som stilte seg bak budskapet om at Kyoto-protokollen måtte tre i kraft. Russland skaffa seg mykje godvilje ved å annonsere si endra haldning til Kyoto-protokollen i år. Fleire av stillehavsøyane kom med krav om innskrenking av eller forbod mot botntråling. Frankrike tok opp att framlegget sitt om å opprette Verdsmiljøvernorganisasjonen. Omgrepet berekraftig utvikling var derimot nesten fråverande frå debatten i år.

3.7 Nedrusting

Det kom til uttrykk ein frustrasjon over manglande framsteg i det multilaterale nedrustingsarbeidet. Dei arabiske statane var unisone i kravet sitt om at Israel måtte gje opp atomvåpna sine og framheva dobbeltmoralen i nedrustingsarbeidet som ei viktig årsak til manglande nedrusting. India avviste restriksjonar og straffemekanisamar i samband med ikkje-spreiing av atomvåpen og meinte at berre ei konsensushaldning hjå villige land ville føre fram. Det vart uttrykt stor uro over atomprogrammet til Nord-Korea og von om at sekslandsforhandlingane ville føra fram.

3.8 Afrika-spørsmål

Debatten om Afrika, medrekna oppfølginga av New Partnership for Africa's Development (NEPAD) og årsaker til konflikt i Afrika, hadde fokus på dei positive tilskota som dei afrikanske landa sjølv har teke initiativ til for å byggje fred på kontinentet. Debatten illustrerte at NEPAD representerer ein ny gjev i utviklingstenkinga om Afrika og bar preg av å vere balansert med klare tilvisingar til eigne skyldnader, mellom anna til godt styreset. I Noregs innlegg vart AUs initiativ til ein ny tryggingssarkitektur for Afrika ønskt velkomen. Det vart òg vist til at ein frå norsk side verdset African Peer Review Mechanism-initiativet og ser fram til å sjå dei første resultata av gjennomgangane, som vil liggje føre neste år. Også forhandlingane om dei to Afrika-resolusjonane gjekk føre seg i ein balansert tone trass i motstanden frå G-77 og EU mot freistnaden frå USA på å få inn fleire paragrafar om privat sektor. I teksta om NEPAD er det ei ny tilvising til Generalsekretærens rådgjevande panel for internasjonal støtte til NEPAD (der Anne Kristin Sydnes er ein av panelmedlemene). Frå norsk side fekk ein mellom anna tilslutning til verdien av å inkludere det sivile samfunnet i vidareutviklinga av NEPAD. I resolusjonen om konflikt i Afrika fekk ein frå norsk side tilslutning frå EU og gjennomslag for å føye til tekst om at det trengst ei integrert tilnærming til fred, tryggleik og utvikling.

3.9 Regionale konflikter

Sjølv om president Bush fann det naudsynt å forsvare åtaket på Irak som lovleg i folkerettsleg mening, var det få som såg noko poeng i å forfølge denne debatten noko lenger. Den gjennomgåande tonen var at stabilisering av Irak er ei felles utfordring for verdssamfunnet.

Det kom til uttrykk ein sterk frustrasjon over manglande framdrift for vegkartet i Midtausten. Jordan hevda at konflikten set grenser for kor omfattande demokratiprosessar det vil vere mogeleg å gjennomføre i den arabiske verda. Noreg tok òg opp Midtausten-konflikten og varsla eit nytt møte i AHLK (gjevarlandskomiteen for hjelp til palestinarane). Darfur vart nemnt av mange talarar. Noreg og somme afrikanske land som Tchad, var dei einaste som peikte på at tempoet i Naivasha-prosessen må setjast opp for å leggje grunnlaget for ei politisk løysing i Darfur. President Bush karakteriserte hendingane i Darfur som folkemord. Forhandlingane om den årlege Afghanistan-resolusjonen vart omfattande og tidkrevjande, trass i at usemja i stor grad dreidde seg om nokre få spørsmål og då særleg om omtalen av terrorisme. India og Russland, og til dels Afghanistan og USA, hevda at terrorisme framleis utgjorde det alvorlegaste trugsmålet mot tryggingssituasjonen i Afghanistan, medan Pakistan, Tyskland og EU framheva ei rekkje andre problem som politisk vald, narkotika og vanleg kriminalitet som like alvorlege. Freistnader på å vatne ut formuleringane i resolusjonen om menneskerettar og internasjonal humanitærrett lukkast i liten grad. Resolusjonen, som på nytt vart vedteken med konsensus, hadde denne gongen rekordmange medframleggsstillarar (over 140), mellom andre Noreg, som òg heldt eit eige innlegg. Innlegget fokuserte mellom anna på verdien av å betre tryggingssituasjonen i landet og nedkjempe det aukande narkotikaproblemet, og omtala òg framsteg når det gjeld menneskerettssituasjonen og kvinnene si stilling, samtidiig som det vart understreka at det krevst ytterlegare framgang.

3.10 Havretts- og fiskerispørsmål

Generalforsamlinga si handsaming av spørsmål i samband med hav- og fiskeriforvaltning var òg i år ein arena for profilering av Noreg som ressursnasjon med viktige interesser på det marine området. Det vart vedteke ein resolusjon om havretten og ein resolusjon om berekraftige fiskeri, som òg omfatta gjennomføring av FN-avtala om fiske på ope hav. Noreg medverka under forhandlingane om dei to resolusjonane til å få spegla trongen for ei balansert tilnærming som inneber innsats mot negative faktorar som ureining og rovdrift saman med vidareutvikling av berekraftig og økosystembasert forvaltning av marine ressursar.

Det norske hovudinnlegget vart halde av statsminister Bondevik. I innlegget vart den viktige

rolla til FNs havrettskonvensjon av 1982 halde fram med omsyn til internasjonale freds- og tryggingstfordringar og internasjonal skipsfart. Vidare vart mellom anna verdien av konvensjonen i høve til spørsmål om miljø og marin ressursforvaltning halde fram, med særleg vekt på botntråling og rolla til dei regionale fiskeriforvaltingsorganisasjonane, samt kampen mot uregulert, urapportert og ulovleg fiske.

Vern og regulering av utnytting av biologiske ressursar på ope hav var eit viktig tema på generalforsamlinga i år. Det ser ut til at det trengst å utvikle vidare eit multilateralt regelverk som gjev høve til å identifisere og verne område eller økosystem på ope hav på ein einsarta måte. Regjeringa har sett i verk nasjonale tiltak for å styrkje vernet av kaldvasskorallar i det nordaustlege Atlanterhavet. På bakgrunn av dette engasjementet har Noreg òg internasjonalt teke eit særleg ansvar for denne problematikken. Det mest direkte trugsålet mot sårbare habitat på havbotnen kjem frå fiskeria, og ein bør unngå skadelege fiskeriaktivitetar i slike område. Det er norsk haldning at dei regionale fiskeriforvaltingsorganisasjonane bør spele ei sentral rolle i reguleringa av denne typen aktivitetar.

Det er per i dag relativt få slike organisasjonar som har kompetanse til å regulere havfiske, medrekna botntråling. På generalforsamlinga i år pressa difor Noreg på for å få fortgang i etableringa av regionale regime som har kompetanse til å regulere denne typen aktivitetar i sårbare område. Ein argumenterte òg for at denne typen aktivitetar på ope hav bør forbydast der det ikkje finst forvaltingsregime med relevant kompetanse. Etter vanskelege forhandlingar vart resultatet ei oppmoding til statane om å vurdere eit mellombels forbod mot skadelege fiskeripraksisar, medrekna botntråling. Det vart i havrettsresolusjonen vedteke å opprette ei arbeidsgruppe som skal drøfte problemstillingar knytte til vern og berekraftig bruk av marine biologiske ressursar i område utanfor nasjonal jurisdiksjon.

3.11 Dei internasjonale straffedomstolane for det tidlegare Jugoslavia og Rwanda

Det vart i år som i fjor halde ein felles debatt om domstolane sitt arbeid. Presidenten for Rwanda-domstolen (ICTR), nordmannen Erik Møse, framheva at Rwanda-domstolen aldri hadde avsagt fleire dommar enn i det året som gjekk, og at framdrifta i sakene, medrekna ankehandsaminga, hadde vore god. Domstolen er difor i rute i høve til

sluttføringsstrategien, som seier at domstolane skal ha avslutta aktiviteten innan 2010. Den manglande innbetalinga av pliktige tilskot frå medlemslanda til budsjettet til domstolen utgjer likevel eit alvorleg trugsål mot vidare framdrift i tråd med sluttføringsstrategien. Tilsetjingsstoppen som følgje av finansieringsproblema har gjort situasjonen kritisk. Over 80 personar har slutta etter at tilsetjingsstoppen vart innført, og sentrale stillingar står ledig. Møse sa seg nøgd med samarbeidet med Rwanda, men oppmoda andre statar der dei 17 tiltala som framleis er på frifot er, til å intensivere samarbeidet med domstolen.

Presidenten for Jugoslavia-domstolen (ICTY), amerikanaren Theodor Meron, rapporterte at ICTY òg hadde handsama rekordmange saker i året som gjekk. Dette kom av full utnytting av kapasiteten til domstolen, i tillegg til gjennomføring av fleire viktige reformer, mellom anna om overføring av mindre alvorlege saker til nasjonale domstolar. Meron var nøgd med at Bosnia-Hercegovina etter planen ville overta saker frå og med januar 2005, og understreka at det trengst internasjonal finansiell hjelp i den samanhengen. Meron karakteriserte Serbia og Montenegros samarbeid med domstolen som utilfredsstillande. Til liks med Møse understreka Meron at den manglande innbetalinga av tilskot frå medlemslanda til domstolen og den medfølgjande tilsetjingsstoppen ville kunne setja slutføringsstrategien i fare.

I den påfølgjande debatten sa dei fleste som tok ordet, mellom andre Noreg, seg nøgde med framdrifta i domstolane sitt arbeid. Til liks med Noreg understreka eit fleirtal verdien av å samarbeide med domstolane, særleg med omsyn til arrestasjon av Karadzic, Mladic og Gotovina, og verdien av å overføre saker til nasjonale domstolar, samt trongen for internasjonal hjelp for å styrkje den nasjonale kapasiteten i den samanhengen. Dei fleste landa såg med uro på dei økonomiske problema til domstolane og oppmoda alle land til å betale det dei skulda. Frå norsk side vil ein framleis arbeide aktivt for at domstolane vert sikra tilstrekkelege ressursar og gode arbeidstilhøve, slik at dei kan fullføre mandata sine innan rimeleg tid. Japan hevda derimot at kostnadene til domstolane framleis var for høge i høve til talet på saker og tok til orde for ein reduksjon av desse kostnadene i tråd med slutføringsstrategiane.

Mandata til 14 av dei 16 faste dommarane ved Jugoslavia-domstolen går ut i november 2005. Av kontinuitetsomsyn vart det halde val alt eit år før dette. Av dei 22 kandidatane som stilte til val, var 13 kandidatar noverande dommarar ved domstolen. Noreg la under valet stor vekt på at utskifting av

dommarar kan vere uheldig for den vidare framdrifta i arbeidet til domstolen. Fleire land syntest å dele Noregs syn, og 12 av dei 13 noverande dommarane vart attvalde.

3.12 Andre spørsmål

Som formann i Europarådets ministerkomité leiddde Noreg forhandlingane om resolusjonen om samarbeidet mellom FN og Europarådet. Resolusjonen vart vedteken med konsensus. Diskusjonane frå den førre resolusjonen i 2002, då ei rekkje av medlemslanda i Europarådet ønskte fokus på Europarådets kjerneverdier, gjorde forhandlingane vanskelege. Slutteksta vart kort, men har potensial for eit framtidig styrkt samarbeid.

På generalforsamlinga markerte ein at det var ti år sidan handlingsprogrammet vart vedteke på den internasjonale folkesetnadskonferansen i Kairo (International Conference on Population and Development, ICPD). Det var stor oppslutning om debatten i plenum, og ei rekkje ministrar deltok og heldt innlegg. Innlegga uttrykte allment sterk støtte til handlingsprogrammet og la vekt på samanhengen med tusenårsmåla. Mange peikte på framsteg sidan Kairo-konferansen, men at det likevel stod att mange utfordringar, mellom anna utfordringar knytte til hiv/aids-epidemien. Det knytte seg ei viss spenning til kva USA ville ta opp i innlegget sitt med tanke på kontroversane i delar av det politiske miljøet i USA om reproduksjonshelse og avgjerda til den sitjande administrasjonen om å stoppe tilskota til FNs befolkningsfond (UNFPA). I

innlegget vart det sagt at ein framleis vil støtte handlingsplanen frå Kairo i den forståinga at ingen vil misbruke handlingsplanen til å finne støtte for abort. Sveriges innlegg, som vart halde av Mona Sahlin, minister for demokrati, integrasjon og likestilling, skilte seg ut ved klar framheving av seksuelle rettar, kritikk av diskriminering av homoseksuelle, kritikk av Vatikanet si haldning til kondom og ei tilvising til dei funksjonshemma sine seksuelle og reproduktive rettar. I det norske innlegget la ein vekt på samanhengen mellom tusenårsmåla og handlingsprogrammet frå Kairo, verdien av likestilling og mødrehelse, samanhengen mellom hiv/aids og reproduksjonshelse og verdien av å fokusere på barn og unge. Det vart òg varsla ein auke av det norske tilskotet til UNFPA i samband med auken i budsjettet for utviklingshjelp.

Den 24. januar 2005 vart det halde ein spesialsesjon til minne om 60-årsdagen for frigjevinga av fangar frå konsentrasjonsleirane. Spesialsesjonen kom til etter initiativ frå EU, USA, Israel, Canada og Australia. Eit stort fleirtal av medlemslanda i FN stilte seg bak initiativet. Spesialsesjonen var historisk i den meininga at det var første gong FN markerte folkemordet. Eit tjuetals land var representerte på politisk nivå.

Dei fleste landa la i innlegga sine vekt på at FN vart oppretta på ruinane av den andre verdskrigen, og at lærdomen frå krigen utgjer ein stor del av verdigrunnlaget for organisasjonen. Noregs innlegg vart halde av statssekretær Olav Kjørven. Innlegget fokuserte på trongen for opplysning og utdanning om Holocaust for å førebyggje at noko slikt skjer ein gong til.

4 Nedrusting og tryggleik (1. komité)

4.1 Allmenne spørsmål

Sesjonen i år vart i stor grad prega av debatt om den framtidige organiseringa av komiteen og kva arbeidsform komiteen skal ha. Noreg spela ei aktiv rolle, mellom anna ved å arrangere eit uformelt reformseminar i New York for ei gruppe utvalde land og representantar for FN-sekretariatet dagen før 1. komité byrja arbeidet sitt. Statssekretær Traavik opna seminaret. I fokus for reformdiskusjonane stod organiseringa av generaldebatten og dei tematiske debattane, rasjonalisering av komitéhandsaminga av resolusjonar og oppfølging av vedtekne resolusjonar. Det var oppløftande at komiteen etter lange konsultasjonar kom fram til ei resolusjonstekst om reform som kunne vedtakast med konsensus.

Generaldebatten var mindre polarisert enn i tidlegare år. Det viste seg likevel vanskeleg å få vidareført tradisjonelle konsensusvedtak av fleire sentrale resolusjonar om kjernefysisk nedrusting og om handvåpen. Enkelte land i den alliansefrie rørsle (NAM) motarbeidde resolusjonar som det elles var brei oppslutning om, og var òg vanskelege i reformdebatten. På den andre sida motsette USA seg resolusjonar om nedrusting og utvikling, nedrusting og miljø, og vidareførte motstanden sin mot prøvestansavtala og braut konsensus om resolusjonen som tek til orde for forhandlingar om ei avtale som forbyr produksjon av spaltbart materiale til våpenføremål, FMCT-resolusjonen (FMCT=Fissile Material Cut-off Treaty).

4.2 Reformspørsmålet

USA presenterte eit resolusjonsframlegg om reform som innebar ei øvre grense for talet på resolusjonar, avgrensing av talet på mellomstatlege ekspertgrupper, eit øvre tak på talet på studiar som FN-sekretariatet skal utføra, og innføring av ein klausul om at alle nye aktivitetar skal vere avslutta innan ei fastsett tidsramme. Sjølv om USA signaliserte stor vilje til å endre innhaldet i resolusjonsutkastet for å samle konsensus, valde NAM-landa å presentere eit alternativt resolusjonsframlegg. Hovudføremålet med NAM-landa sitt framlegg var

å hindre at det vart gjort avgrensingar i medlemslanda sitt høve til å fremje resolusjonar. Desse landa understreka vidare at større endringar i det mellomstatlege nedrustingsmaskineriet må fastsetjast på ein ny spesialsesjon for nedrusting under FNs generalforsamling (SSOD IV). Vestlege land er skeptiske til ei samankalling av SSOD IV. Noreg var blant dei landa som arbeidde for å unngå at 1. komité skulle måtte ta stilling til to reformresolusjonar. Det var difor gledeleg at USA, NAM og EU til slutt kunne samle seg om ei felles tekst. Til liks med ei rekkje andre land teikna Noreg seg som medframleggsstillar. Resolusjonen slår fast at komiteen jamleg skal sjå på gjennomføringa av reformene, men det vert ikkje lagt opp til ei formell handsaming av reformspørsmålet på generalforsamlinga neste år.

4.3 Kjernefysisk nedrusting

Det var på førehand knytt stor spenning til ordlyden i resolusjonsutkastet om kjernefysisk nedrusting frå Ny agenda-koalisjonen (NAC). Det viste seg at Sverige, som var NAC-samordnar i år, hadde fått gjennomslag for ei moderat og samlande resolusjonstekst. Noreg hadde ikkje noko problem med teksta og røysta difor, for første gong på fleire år, for denne resolusjonen. Sju andre NATO-land, mellom andre Nederland, Belgia og Tyskland, røysta òg for resolusjonen. Elles avstod eit fleirtal av NATO-landa. USA, Storbritannia og Frankrike erkjende ei meir moderat tekst, men valde likevel å røyste mot resolusjonen under tilvising til at han ikkje i tilstrekkeleg grad la vekt på ikkje-spreiing. USA kunne i tillegg ikkje godta formuleringane om prøvestansavtala (CTBT, Comprehensive Test Ban Treaty) og FMCT.

Også teksta i resolusjonen om kjernefysisk nedrusting, som Japan tradisjonelt legg fram, var forbetra frå føregåande år. Noreg teikna seg difor denne gongen som medframleggsstillar på denne resolusjonen saman med mellom andre Nederland og Belgia. Den japanske teksta gav breiare omtale av nedrustingsskyldnadene frå tilsynskonferansen for ikkje-spreiingsavtala i 2000. Denne resolusjonen vart vedteken med fleire røyster enn NAC-

resolusjonen. Handsaminga av Canadas tradisjonelle konsensusresolusjon om FMCT vart problematisk. Normalt vert denne resolusjonen vedteken med konsensus, men no var situasjonen ein annan fordi USA har endra FMCT-posisjonen sin og ikkje lenger støttar ei avtale som inneheld verifikasjonsmekanismar. USA gav tidleg uttrykk for at dei ville røysta mot FMCT-resolusjonen, med mindre tilvisingar til verifikasjon vart strokne frå teksta. Fleire land som støtta Canada i sak, mellom dei Noreg, frykta at ei negativ amerikansk røystegjeving kunne svekkje sjansane for å få i gang FMCT-forhandlingar i nedrustingskonferansen, som arbeider etter konsensusprinsippet. Canada vart difor oppmoda til å ikkje leggje fram teksta under sesjonen i år. Noreg og likesinna land gjorde det likevel klart at vi ville støtte resolusjonen og teikne oss som medframleggsstillarar dersom han vart lagd fram. Resultatet vart at Canada la fram resolusjonen med den følgja at USA røysta mot, medan Israel og Storbritannia avstod.

4.4 Andre spørsmål

Handvåpenresolusjonen var utan tvil den vanskelegaste teksta om konvensjonelle våpen på grunn av usemje om vidare arbeid for å nedkjempe ulovleg våpenmekling. Frå Noreg og EU si side vart det teke til orde for meir forpliktande formuleringar om dette spørsmålet, mellom anna ved oppretting av eit mellomstatleg ekspertpanel om mekling før tilsynskonferansen for FNs handlingsprogram for handvåpen i 2006. Men USA, Japan og fleire NAM-land var skeptiske til dette. Egypt var negativt til kvar form for referanse til ulovleg våpenmekling og truga lenge med å bryte konsensus. Det lukkast

likevel å kome fram til ei konsensustekst som inneber at eit ekspertpanel ikkje vil verte etablert før etter tilsynskonferansen i 2006. Noreg var medframleggsstillar. Noreg var òg medframleggsstillar på ein ny australsk resolusjon om berbare antiluftvernssystem (MANPADS), som vart vedteken med konsensus.

Det var problem knytt til handsaminga av resolusjonen om Minekonvensjonen, som vart framlagt av Thailand. I tidlegare år har dette vore ei allmenn tekst, som ikkje har gått inn på uteståande substansielle spørsmål om konvensjonen. Det har ikkje vore ønskeleg å reise substansielle spørsmål i eit forum der fleire medlemer ikkje er part i konvensjonen. Føremålet har berre vore å få eit vedtak om medverknad frå FN-sekretariatet i gjennomføringa av statspartsmøtet for Minekonvensjonen. Men Thailand braut med denne praksisen og la inn nye formuleringar om spørsmål som skulle handsamast på den komande tilsynskonferansen i Nairobi. Fleire land i tillegg til Noreg freista å få Thailand til å gå attende til det tradisjonelle formatet utan å lukkast heilt. Noreg valde likevel til slutt å teikne seg som medframleggsstillar for å uttrykkje breiast mogeleg støtte til Minekonvensjonen. Resolusjonen vart vedteken med 157 stemmer for. 22 land avstod.

For første gong vedtok 1. komité ein resolusjon om støtte til dei nye åtferdsreglane mot spreing av rakettar (Hague Code of Conduct). Det var på førehand venta at somme NAM-land aktivt ville motsetje seg denne resolusjonen. Iran og Egypt følgde denne lina ved først å gjera framlegg om tekstendringar for deretter å røyste mot resolusjonen. I tillegg gjorde dei framlegg om ein eigen resolusjon om rakettar. HCOC-resolusjonen vart likevel vedteken med eit større fleirtal av røyster enn den iransk-egyptiske resolusjonen.

5 Økonomi-, miljø- og utviklingsspørsmål (2. komité)

5.1 Allmenne spørsmål

På utviklingssida vart opninga av generalforsamlinga prega av ei rekkje høgprofilerte arrangement, med Brasil sin president Lula da Silva sitt høgnivå-møte om «Tiltak mot sult og fattigdom», Finland og Tanzanias globaliseringsmøte, den franske utanriksministeren sitt UNEO-møte (United Nations Environment Organization) og den britiske utanriksministeren sitt møte om statsminister Blairs Afrika-kommisjon. Like fullt må handsaminga av utviklingssida på generalforsamlinga i haust seiast å vere prega av ei avventande haldning. Bakgrunnen for dette er toppmøtet i 2005, når status skal gjerast opp med omsyn til å nå tusenårsmåla.

Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson presenterte den norske MDG8-rapporten om Noreg sitt tilskot til oppnåing av tusenårsmåla. Ho la mellom anna vekt på at fleire OECD-land bør vise kva innsats dei gjer for å realisere tusenårsmåla, i eigne MDG8-rapportar.

5.2 Treårgjennomgangen av FNs utviklingsaktivitetar

Ei av dei viktigaste sakene i år var vedtakinga av resolusjonen om FNs operasjonelle utviklingsaktivitetar (TCPR), som vert handsama kvart tredje år. Dette er høvet til å gjennomgå heile FNs utviklingsarkitektur og til å gje FNs fond og program ein heilskapleg budskap om retninga framover. Noreg er femte største bidragsytar til FNs utviklingsaktivitetar, niande største gjevar av offisiell utviklingshjelp (ODA) og suverent største gjevar per capita.

Før Generalforsamlinga handsama desse spørsmåla, hadde Noreg saman med kollegaene sine i Utsteingruppa (Canada, Nederland, Storbritannia, Sverige og Tyskland) gjennomført eit større arbeid om desse spørsmåla. Med den norske utviklingsministeren i spissen overleverte dei nemnde landa i juni 2004, saman med Sveits og Danmark, eit dokument til Generalsekretæren om ei rekkje idear til reform av FNs aktivitetar på landnivå. Utviklingsministeren vart òg invitert av Generalsekretæren til å halde foredrag om ideane sine på halv-

årsmøtet til FNs eksekutivråd (toppsjefane i FN-systemet) i slutten av oktober 2004. Statsråden innleidde saman med statsministeren i Mosambik, Luisa Diogo.

Noregs hovudbodskap var ved alle desse høva at FN må verte i stand til å svare på den trongen og dei planane som utviklingslanda sjølve har, på ein heilskapleg måte. FN må støtte opp om landa sine eigne planar for fattigdomsreduksjon, mellom anna ved å delta i nye mekanismar som sektorprogram (SWAPs) og budsjettstøtte. FN må hjelpe mottakarlanda med å dra nytte av denne nye, samordna hjelpa. Noreg understreka òg at FN-systemet er for fragmentert, og at det er for mykje konkurranse om gjevarmidlar mellom ei rekkje små FN-organisasjonar. Små FN-organisasjonar bør i større grad la seg representere av større organisasjonar, og alle må finne sin plass innanfor eit større rammeverk der ein samarbeider i felles program heller enn å konkurrere om avgrensa midlar til overlappende tiltak.

Utstein-landa, resten av EU og Sveits er i det store og heile samde i denne linja. Forhandlingane om «TCPR-resolusjonen» vart svært omfattande. G-77 og EU spela hovudrollene, men òg Noreg, Sveits og Canada var svært aktive. Dei to største bidragsytarane, USA og Japan, hadde få innspel (med unnatak av høvesvis referansar til privat sektor si rolle og verdien av tradisjonell kapasitetsbygging), men følgde nøye med at forpliktande referansar til pliktige bidrag, fellesprogram eller rettsbasert utvikling ikkje vart inkludert.

Det lukkast med vedtaket i år å gje den pågåande reformprosessen om eit heilskapleg FN på landnivå eit mellomstatleg godkjenningssempel. Dette var viktig då mange utviklingsland fryktar at ressursar til gjevarstyrt samordning vert tekne frå knappe programressursar. I resolusjonen vert det spesifisert på kva konkrete område FNs utviklingsgruppe (UNDG) skal ta initiativ til å drive prosessen vidare. Det vert slått fast at FNs rammeverk for utviklingsaktivitetar i kvart enkelt land (UNDAF) skal vere FNs heilskaplege programmeringsverkty, og at FNs stadlege representant skal evaluerast etter bidraga til eit heilskapleg FN. Det er òg klare krav til FN-organisasjonane om å intensivere likestillingsarbeidet og å rapportere årleg om

dette. Egypt lukkast å få med seg G-77 på å kritisere UNDPs prosess med enkelte «flaggskiprapportar». Årsaka er at fleire arabiske land er urolege for utgjevingane av UNDPs «Arab Development Report». Dette temaet høyrer etter norsk syn meir naturleg heime i styremøta i UNDP.

5.3 Gjeldshandtering

Debatten om gjeldskrisen viste på nytt at utviklingslanda er utolmodige når det gjeld gjeldssletting. Det vart òg peikt på at fleire land som vert omfatta av det såkalla HIPC-initiativet (Heavily Indebted Poor Countries Initiative), ikkje har oppnådd berekraftig gjeldsbyrde.

I innlegget under makroøkonomiske spørsmål viste Noreg til den norske handlingsplanen «Gjeldsslette for utvikling», som mellom anna set fokus på land som nyleg har kome ut av krig og konflikt, og uttrykte von om at andre kreditorar òg vil la vere å krevje tilbakebetaling av gjeld frå land i post-konflikt.

Dei påfølgjande forhandlingane om gjeldsresolusjonen vart langdryge og til tider relativt fastlåste trass i at fleire vestlege land var av den oppfatninga at G-77s tekstframlegg var eit mykje betre utgangspunkt i år enn tidlegare. Noreg var mellom dei landa som arbeidde for å få inn referansar til utviklingslanda sitt eige ansvar for å sikre ei berekraftig gjeldsbyrde, inkludert referansar til fattigdomsstrategiar. Dette lukkast ein med, og ein fekk òg inn referansar til at det trass i alt har vore framgang innan HIPC-initiativet.

Eit av dei spørsmåla det var størst strid om, hovudsakleg mellom gjevarlanda, var omtale av nye initiativ for å sikre berekraftig gjeldsbyrde. Som i Verdsbanksamanheng tok USA til orde for hundre prosent gjeldsslette frå dei multilaterale finansinstitusjonane, medan andre gjevarland, mellom andre Noreg, var opptekne av at nye initiativ må balanserast med at finansinstitusjonane framleis må kunne vere i stand til å yte lån.

5.4 Finansiering for utvikling

I debatten om finansiering for utvikling (FfD) peikte fleire land, mellom andre Noreg, på at debatten om innovative finansieringsmekanismer ikkje måtte trekkje merksemda bort frå målet om 0,7 prosent i offisiell utviklingshjelp (ODA) og trongen for auka utanlandsinvesteringar. Noreg la òg vekt på at det er styremaktene i utviklingslanda sjølve som har hovudansvaret for sosial og økonomisk

utvikling, medrekna det å leggje til rette for eit attraktivt investeringsklima.

Forhandlingane om FfD-resolusjonen var vanskelege og langdryge, men ein kom til slutt fram til eit resultat som både understreka utviklingslanda sine skyldnader og trongen for auka hjelp. I resolusjonen, som til slutt vart vedteken med konsensus, var det lite att av G-77s opphavlege framlegg, som mellom anna hadde med oppretting av ein ny FN-kommisjon for oppfølging av den internasjonale konferansen om finansiering for utvikling i Monterrey i Mexico i mars 2002. Også omtalen av innovative finansieringsformer vart tona ned. USA lukkast med å få inn referansar til den private sektoren si rolle med omsyn til å generere nye finansieringskjelder til utvikling, og G-77 forhandla seg fram til ein referanse om at WTO og FN må betre samarbeidet.

5.5 Råvarer, handel og utvikling

Etter fleire veker med forhandlingar kom det til votering både om resolusjonen om råvarer og om resolusjonen om handel og utvikling. Mot slutten av forhandlingane syntest det som om det berre var USA som ikkje kunne godta den forhandla teksta på handel og utvikling, men det viste seg at det òg var strid internt i G-77 (som òg omfattar store jordbrukseksporterande land i Cairns-gruppa). G-77 klarte likevel til slutt å samle seg om å røyste for resolusjonen. CANZ-landa (Canada, New Zealand og Australia) avstod frå å røyste. I råvareresolusjonen kravde USA røysting på ein paragraf som omtala toll- og kvotefri marknadstilgang for *alle* minst utvikla land (MUL). Dette var eit vonbrot for MUL, ikkje minst fordi denne paragrafen var basert på ei tidlegare vedteken konsensustekst frå FN's tredje konferanse om dei minst utvikla landa. Handsaminga av handelsspørsmåla spegla klart det tilhøvet at mange land, i første rekkje industri-land, ikkje ønskjer å leggje føringar på forhandlingane i WTO (Verdshandelsorganisasjonen).

5.6 Miljø og berekraftig utvikling

I forhandlingane om dei mange miljøresolusjonane kunne ein enno ein gong konstatere at Generalforsamlinga ikkje byr på mykje nytt i høve til dei vedtaka som er gjorde i andre fora. Dette er mellom anna ei følgje av at miljøspørsmål er av dei som i stor grad vert handterte i andre fora, til dømes i

statspartsmøte for dei ulike konvensjonane, i FNs miljøprogram (UNEP) og i Kommisjonen for berekraftig utvikling (CSD). Det var òg teikn på at det franske framlegget om ein ny global miljøorganisasjon (UNEO) prega forhandlingsklimaet ettersom alle referansar til samarbeid og synergjar var vanskelegare enn venta. Føremålet med det franske framlegget om ein ny miljøorganisasjon er i utgangspunktet å betre den fragmenterte miljøforvaltninga vi har i dag, men ein ny organisasjon vil òg ha følgjer for lokalisering, finansiering og endra roller for andre aktørar.

Rapporten frå UNEPs styrande organ (Governing Council) var den som strekte seg over lengst tid, og som var mest tilspissa. Spørsmålet om universell medlemskap i UNEPs styrande organ fekk likevel ikkje så stor merksemd som venta, medan omtalen av internasjonal miljøforvaltning var meir problematisk. Fleire vestlege land, mellom andre Noreg, ønskte til dømes sterkare referansar til styrking av det vitenskaplege arbeidet, medan G-77 ikkje uventa meinte at kapasitetsbygging og teknologioverføring måtte ha størst prioritet.

Det kom til votering om resolusjonen om Karibhavet fordi USA ikkje kunne godta formuleringar som tilsa at små øystatar og land i Karibhavet er særleg *sårbare* for miljøødeleggingar og klimaendringar. USA ønskte heller å peike på den særlege *trongen* som øystatane har. I forhandlingane om resolusjonen om klimakonvensjonen ønskte Island å få inn ein referanse til den då enno ikkje offentleggjorde rapporten om klimautviklinga i Arktis. Noreg støtta dette framlegget som diverre vart trekt på grunn av stor motstand i G-77.

Noreg uttrykte støtte til det arbeidet som FNs busetjingsprogram (UN-HABITAT) gjer, mellom anna når det gjeld oppfølginga av tusenårsmåla. Størst merksemd i forhandlingane om resolusjonen fekk ei tilvising til eit busetjingsfond for det palestinske folket og ein paragraf som omtala transparent landadministrasjon, privat sektor og eigedomsrettar.

Noreg understreka verdien av at CSD12 hadde gjort opp status og identifisert hindringar og utfordringar for å nå dei internasjonale måla innan vatn, sanitær og busetjing, og at CSD13 må fremje handlingsretta tilrådingar innanfor desse temaa. Slutt-rapporten frå Generalforsamlinga (sjå pkt. 12, 13 og 14) er samanfallande med dei norske synspunkta når det gjeld *trongen* for handlingsretta vedtak og konkret tiltak for gjennomføring. Sluttteksta trekkjer òg fram *trongen* for internasjonal samordning for gjennomføring (system-wide inter-agency cooperation and coordination for implementation).

5.7 Korrupsjon

I forhandlingane om korrupsjon og utvikling kom ein etter langtrekte forhandlingar fram til eit relativt balansert resultat med tanke på at berre 11 land så langt har ratifisert FN-konvensjonen (UNCAC), og at han ikkje vil tre i kraft før han er ratifisert av 30 land. Frå norsk side medverka ein saman med EU, USA og Canada til å oppdatere mange formuleringar i teksta i tråd med UNCAC, medan ein frå G-77s side lenge truga med å trekkje resolusjonen dersom ein frå vestleg side ville gå inn for å gjennomføre ei full oppdatering av resolusjonen i tråd med konvensjonsteksta. G-77 og USA stod i avslutningsfasen steilt mot kvarandre i spørsmåla om skyldnad til godt styresett. Frå norsk side kan ein seie seg relativt godt nøgd med resultatet, som har gjeve ei resolusjonstekst som ligg nærare opp til konvensjonen enn resolusjonen i fjor.

5.8 Mikrokreditt og mikrofinans

I debatten om gjennomføring av det første FN-tiåret for fattigdomsnedkjemping stod Noreg tilslutta EUs innlegg, som mellom anna la vekt på den viktige rolla som mikrokreditt og mikrofinans kan spele når det gjeld å nå tusenårsmåla. I forhandlingane om fattigdomsresolusjonen og om mikrokreditt dreidde diskusjonane seg mellom anna om det norske framlegget om å endre omgrepet «mikrokreditt» til «mikrofinans». Forlaget om endring fekk støtte av EU, USA og Sveits. Ein fall til sist ned på eit kompromiss med referanse både til den rolla som mikrokreditt og mikrofinans kan spele i fattigdomsnedkjemping. I debatten om globalisering og gjensidig avhengnad stod Noreg tilslutta EUs innlegg, som la vekt på at diskusjonen om globalisering må inkludere *meir* enn økonomiske spørsmål og omfatte spørsmål om globalt gyldige *sosiale* standardar. Etter svært langtrekte forhandlingar vart det vedteke ein heilskapleg og allmenn resolusjon om globalisering og gjensidig avhengnad.

5.9 MUL-landa

I debatten om land i særlege situasjonar (MUL og kystlause utviklingsland) kom EU med ei sterk oppmoding om å styrkje samarbeidet mellom landa i sør. I det norske innlegget vart det forsikra om at ein framleis vil halde fokus på dei aller fattigaste. G-77 la fram eit utkast til resolusjon om korleis «Handlingsprogrammet frå Brussel» kan føl-

gjast opp meir effektivt, mellom anna ved tettare institusjonell oppfølging frå UNCTAD. Frå norsk side gav ein i forhandlingane støtte til G-77 sitt ønske om å rette ei sterk oppmoding om å ta opp MULs særlege trong på toppmøtet i 2005 (MDG 8).

5.10 Andre spørsmål

G-77 freista i år å fremje ein ny resolusjon om tilhøvet mellom fredsbygging og tusenårsmåla (MDG). Særleg ønskte dei å fokusere på korleis manglande MDG-oppnåing medverkar til konflikt, og at langsiktig utviklingshjelp må vere eit sentralt element i

FNs fredsbyggingsarbeid. Men utkastet vart trekt attende etter at USA på nytt hadde fremja ei tekst om mellom anna rolla til privat sektor. USA gjorde det òg klart at dei prinsipielt var minst like opptekne av den omvende problemstillinga om at konflikt og dårleg styresett er årsaka til at måla ikkje vert nådde.

Ein resolusjon om verdstoppmøtet om informasjonssamfunnet (WSIS) vart òg vedteken. Første fase av WSIS-toppmøtet fann stad i Genève i desember 2003. Andre fase av toppmøtet finn stad i Tunis i november 2005. Hovudsaka på dagsordenen vil då vere styring av Internett (Internet Governance).

6 Menneskerettsspørsmål og sosiale spørsmål (3. komité)

6.1 Allmenne spørsmål

Sesjonen i år gjekk stort sett relativt smidig og effektivt for seg. Ein meiner at dette i første rekkje kjem av betre leiing av arbeidet i komiteen enn under sesjonen i fjor. Men når det gjeld substans, vil den 59. generalforsamlinga neppe verte hugsa for større framsteg i form av norm- og standard-setjing med omsyn til menneskerettar eller sosiale spørsmål. Komitéarbeidet vart også under sesjonen i år sterkt politisert og polarisert, ikkje minst med omsyn til menneskerettar. Sesjonen var såleis ikkje overtydande når det gjaldt enkelte lands genuine vilje til framleis arbeid for fremjing og vern av dei internasjonale menneskerettane. Samtidig er det klart at det finst grunnleggjande skilnader i oppfatninga av korleis ein skal byrje på dette arbeidet. Skilnader mellom nord og sør og mellom den muslimske verda og Vesten kom klart fram. På området sosiale spørsmål, og særleg i familierelaterte saker, vart sesjonen i år delvis prega av ein allment sett noko meir verdikonservativ kurs frå amerikansk side. Dette førte òg til variasjonar over tradisjonelle alliansar med verdikonservatisme som samnemnar. Eit godt stykke på veg var arbeidet under sesjonen i år «blokkdrive» ved at særleg EU, USA og G-77 gjorde opp enkelte viktige spørsmål seg imellom. Når desse gruppene inngjekk kompromiss, viste det seg på nytt å vere mindre rom for andre aktørar, mellom andre Noreg. Dette biletet endrar seg naturleg nok i saker der det oppstår kløyvingar internt i EU. Men EU-formannskapet greidde med få unntak å få medlemsstatane i EU til å einast om ein felles posisjon. Slik felles posisjon innan EU har òg ein avgrensande effekt på sjansane for nordisk samarbeid. Eit område der det likevel også i år var eit omfattande nordisk samarbeid, var urfolksrettar. Dette er eit saksområde der EU tradisjonelt ikkje samordnar posisjonen sin.

Ein har dei seinare åra sett klare tendensar til ein negativ smitteeffekt frå menneskerettskomisjonen i Genève til Generalforsamlinga i New York. Dette ved at statar også på generalforsamlinga viser stadig mindre grad av reell forhandlingsvilje og oftare tek meir radikale posisjonar. Denne trenden heldt for så vidt fram på generalforsamlinga i år – ikkje minst i form av større motstand mot reso-

lusjonar med særskilt fokus på menneskerettane si stilling i enkeltstatar. Utviklinga førte til at sjølv resolusjonen om menneskerettssituasjonen i Sudan, fremja av EU i lys av mellom anna situasjonen i Darfur, ikkje vart vedteken. Slik motstand mot identifisering av enkeltland som ikkje etterlever internasjonale menneskerettsskyldnader, har i tidlegare år ikkje vore like tydeleg. Utfallet i år gjev difor grunn til på ny å understreke trongen for nye og innovative samarbeidsformer og arbeidsmetodar på menneskerettsområdet. Frå norsk side var ein initiativtakar til to resolusjonstekster under generalforsamlinga, høvesvis om menneskerettsforsvararar og om UNHCR. Trass i eit utfordrande forhandlingsklima lukkast det å oppnå konsensus om resolusjonen om menneskerettsforsvararar. Resolusjonen, som fokuserer særleg på vern av enkeltindivid og grupper som arbeider for å fremje menneskerettane, er framleis svært dagsaktuell. I tillegg til at ein greidde å styrkje teksta i år, mellom anna på nokre punkt som er særskilt framheva i årsmeldinga frå FNs spesialrapportør for menneskerettsforsvararar, var det òg fleire medframleggsstillarar til resolusjon i år enn det som har vore tilfellet dei seinare åra.

I det norske hovudinnlegget i komiteen i år om menneskerettsspørsmål vart det understreka at ein i dag først og fremst bør fokusere på at statane innarbeider og oppfyller nasjonalt det dei alt har bunde seg til internasjonalt. Dette er i tråd med det som mellom anna òg er understreka av FNs høgkommissær. Dersom skilnaden mellom liv og lære vert utlikna, er det grunn til å tru at brorparten av krenkingane av menneskerettane i dag ikkje vil finne stad. I denne samanhengen framheva ein frå norsk side òg det problematiske ved at mange statar stadig nyttar reservasjonar i høve til konvensjonar som vert ratifisert, og unntak frå dei same konvensjonane. Vidare understreka ein frå norsk side på ny den svært vanskelege situasjonen som menneskerettsforsvararar er i internasjonalt, og trong for konstant merksemd kring deira ofte utsette stilling. Det vart òg sett særskilt fokus på at det trengst å verne menneskerettane i kampen mot terrorisme. Endeleg understreka ein på ny frå norsk side at ein meiner at bruk av dødsstraff overfor personar som er mindreårige eller mentalt tilba-

kestående når brotsverk vert gjorde, og overfor gravide, er uakseptabelt og i strid med internasjonal sedvanerett.

Med omsyn til Den internasjonale straffedomstolen (ICC) etterlét sesjonen i år eit inntrykk av at USAs motstand mot å gje domstolen ei framstående rolle ikkje er mindre. Det vart såleis fleire gonger fremja framlegg frå amerikansk side om at òg reint faktuelle referansar til ICC i resolusjonar skulle bytast ut med meir allmenne formuleringar der straffedomstolen ikkje vart nemnd. Men slike endringsframlegg fekk for det meste lita oppslutning og vart i tråd med mellom anna Noregs syn konsekvent nedrøysta. Det synest dermed klart at det framleis vil herske usemje om problemstillinga i overskødeleg framtid.

6.2 Menneskerettssituasjonen i enkeltland

Det vart på generalforsamlinga i år fremja fleire landspesifikke menneskerettsresolusjonar enn det som har vore tilfellet dei seinare åra (totalt åtte om Iran, Burma, Zimbabwe, DR Kongo, Turkmenistan, Kviterussland, Sudan og USA). Resolusjonen om menneskerettssituasjonen i USA vart fremja av Kviterussland, som svar på tiltale etter at resolusjonen om menneskerettssituasjonen i Kviterussland vart fremja av USA, og vart seinare trekt attende. Av dei andre resolusjonane vart heile tre av desse (Sudan, Zimbabwe og Kviterussland) stoppa etter at prosessuelle innvendingar mot tekstene vann fram ved votering. Innvendingane kom som følgje av ein stadig meir omfattande kritikk mot denne typen resolusjonar, som, vert det hevda, i første rekkje er eit vestleg, politisk motivert verkemiddel brukt overfor utviklingsland. Frå norsk side støtta ein resolusjonane som medframleggsstillar fordi ein meiner at dei er eit naudsynt verkemiddel til bruk overfor statar der menneskerettsbrot finn stad i større og meir systematisk skala.

I tillegg til ovannemnde resolusjonar som vart blokkerte og såleis ikkje vart vedtekne av komiteen, gav òg fleire andre voteringsresultat relativt klart uttrykk for den veksande motviljen mot landresolusjonar reint allment. Til og med dei få resolusjonane som vart vedtekne, til dømes DR Kongo-resolusjonen (76–2–100), vart vedtekne med så mange blanke røyster at det kan setjast spørjeteikn ved legitimiteten. Dersom situasjonen slik han er i dag, utviklar seg ytterlegare i negativ retning, kan ein såleis i framtida ikkje sjå bort frå at stadig fleire resolusjonar av denne typen vert blokkerte. Frå norsk side vert den noverande utviklinga sett på

som svært urovekkjande, og ho understrekar på nytt trongen for ei revitalisering av det internasjonale multilaterale menneskerettsarbeidet. Men trass i at det for så vidt synest å vere relativt brei semje om at ein i dag er inne på eit lite konstruktivt spor, er det framleis lita utsikt til at ein med det første kan einast om korleis ein bør bringe dette arbeidet ytterlegare framover.

6.3 Urfolk

Dei nordiske landa presenterte på generalforsamlinga i år ikkje den tidlegare årvisse resolusjonen om urfolkstiåret, som vart avslutta 31. desember 2004. I staden tok Cuba, noko uventa, eit nytt initiativ ved å fremje ein resolusjon om erklæring av eit andre urfolkstiår. På nordisk side var det delte meiningar om trongen for eit slikt nytt tiår i direkte forlenging av det føregåande. Men ein hadde ei sterk felles interesse når det gjaldt modalitetane for eit eventuelt nytt tiår – mellom anna at FNs faste forum for urfolksspørsmål måtte få ei sentral rolle. Samarbeidet mellom dei nordiske landa for å sikre at denne og andre felles målsetjingar fekk gjennomslag i forhandlingane, viste seg vellukka. Trass i at dei nordiske landa såleis kan seie seg nøgde med den endelege resolusjonsteksta, indikerte likevel generalforsamlinga i år at ein heller ikkje på urfolksområdet kan ta ei felles nordisk haldning som sjølv sagt i framtida. Det vart òg halde eit nordisk urfolksinnlegg, som mellom anna fokuserte på verdien av å slutføre forhandlingane om den internasjonale erklæringa om urfolksrettar. I tillegg framheva innlegget dei konkrete framstega som er gjorde på urfolksområdet i FNs internasjonale tiår for urfolk, som vart avslutta ved utgangen av 2004.

6.4 Kvinner

Noreg hadde igjen under årets komitéarbeid som ei av dei primære målsetjingane sine å ha eit særleg fokus på kvinnerettar og likestilling. Det var difor gledeleg at resolusjonen om nedkjemping av æresbrottsverk, som vart støtta av Noreg som medframleggsstillar, vil verte ståande som eit av dei positive innslaga frå generalforsamlinga i år. Ein lukkast i resolusjonen å få konsensus om språk som ved fleire tidlegare høve har vorte avvist som uakseptabelt, mellom anna om kvinnene sine seksuelle og reproduktive rettar og statane si plikt til å etterforske, påtale og felle dom i saker om æresbrottsverk mot kvinner. Ein reknar i denne saman-

hengen med at kombinasjonen av Storbritannia og Tyrkia som initiativtakarar til resolusjonen var ideell. I det norske innlegget vart det fokusert på at det er viktig at internasjonale juridiske og folkerettslege skyldnader vert oppfylte. Det vart understreka at det er naudsynt at alle land ratifiserer FNs kvinnekonvensjon utan reservasjonar, og at land som har reservert seg, gjev opp reservasjonane sine som går direkte mot kjernen i konvensjonen. Vidare vart det lagt vekt på verdien av å gjennomføre tryggingrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og tryggleik, og at dette bør skje både i felten og i planleggings- og vedtaksfasen. Det vart understreka at kjønnsperspektivet må integrerast i FN og i alle sektorar. Noreg la vidare vekt på at likestilling mellom kjønna òg handlar om likestilling i heimen, og rolla til menn og gutar i høve til likestillingsarbeidet. Noreg tok òg opp trongen for å inkludere kvinneperspektivet på dagsordenen på FNs toppmøte om informasjonsteknologi.

6.5 Barn

I år vart resolusjonen om barnerettar presentert i fellesskap av EU og eit fleirtal av dei latinamerikanske og karibiske landa. Noreg var på tradisjonelt vis medframleggsstillar til resolusjonen. Som følge av mellom anna USAs motførestillingar mot delar av teksta vart det mange voteringar over resolusjonen. Mellom dei kontroversielle spørsmåla som vart tekne til votering, var fordømming av bruk av dødsstraff overfor forbrytarar som var mindreårige då den kriminelle handlinga fann stad, og referansar til Den internasjonale straffedomstolen (ICC). For Noreg var det ikkje minst eit viktig poeng ved resolusjonen i år at ein fekk gjennomslag for at barnekomiteen (overvakingsorganet til Barnekonvensjonen, der professor Lucy Smith vart attvald som medlem for fire år i februar 2005) i dei neste 2 åra forsøksvis skal arbeide i ein tokammerstruktur. Dette for å sikre ein meir effektiv og forbedra kontroll med gjennomføringa av konvensjonen. I Noregs innlegg om barnerettar vart det mellom anna gjeve støtte til det pågåande arbeidet med den globale studien av vald mot barn, i tillegg til at det vart sett særskilt fokus på verdien av at barn og ungdom deltek i samfunnet, samanhengen mellom barnerettar og fattigdomsnedkjemping, og verdien av at barn får tilgang til utdanning. Endeleg vart det lagt vekt på temaet barn og væpna konflikt. I sist-

nemnde samanheng vart mellom anna trongen for ein meir heilskapleg og samordna respons frå FNs side understreka.

6.6 Menneskerettar og terrorisme

I den globale kampen mot terrorisme vert det av og til teke i bruk verkemiddel som strir mot dei internasjonale menneskerettane. Dette skjer samtidig som det er indikasjonar på at FN-apparatet til vern og fremjing av menneskerettane ikkje fullt ut er i stand til å reagere på desse utfordringane på fullgodt vis. Mellom anna på denne bakgrunnen var det frå norsk side svært kjærkome at ein enno ein gong oppnådde konsensus om den meksikanske resolusjonen om vern av menneskerettane i kampen mot terrorisme. Konsensus vart oppnådd etter lengre forhandlingar, der Noreg òg i år hadde ei sentral rolle som støttespelar for Mexico under tekstforhandlingane. Temaet vern av menneskerettane i kampen mot terrorisme vil framleis krevje stor merksemd frå Noreg og likesinna statar si side i dei komande åra. Det norske menneskerettsinnlegget understreka såleis òg at det er viktig at landa står ved dei folkerettslege skyldnadene sine også når andre statar grip inn overfor enkeltpersonar og hevdar at det er eit middel i den internasjonale kampen mot terrorisme.

6.7 UNHCR

Debatten om Høgkommissæren for flyktningar (UNHCR) bar preg av at ein var svært nøgd med nedgangen i talet på flyktningar under UNHCRs ansvarsområde, men òg av at ein var uroleg over utviklinga av nye flyktningssituasjonar, særleg i Darfur, og at ein var misnøgd med manglande framgang i avviklinga av langvarige flyktningssituasjonar. Det norske innlegget var konsentrert om å støtte opp under UNHCRs aktive og breie engasjement for å avvikle langvarige flyktningssituasjonar og i mellomtida forbetre tilværet for flyktningar i slike situasjonar.

Den nordiske resolusjonen om FNs høgkommissær for flyktningar vart på generalforsamlinga i år samordna av Noreg. Resolusjonen vart vedteken med konsensus og med rekordmange medframleggsstillarar.

7 Avkolonisering og fredstryggjande operasjonar (4. komité)

7.1 Vest-Sahara

I motsetning til tidlegare år vart resolusjonen om Vest-Sahara denne gongen gjenstand for votering. Algerie og Marokko klarte ikkje å verte samde om ei konsensustekst trass i iherdige freistnader frå EU si side på å medverke til ei kompromissløyning. Mange meinte at Marokko, ved å tvinge fram ei votering, ønskte å «avsløre» at Algerie i like stor grad som Marokko er ein part i Vest-Sahara-konflikten. Noreg valde til liks med EU å avstå under voteringa over Algerie si opphavlege resolusjonstekst for å unngå å ta side i ein konflikt som ein meiner berre kan løysast av partane sjølve.

7.2 Midtausten

Handsaminga av Midtausten i 4. komité kom til å verte merkt av hendingane i regionen i siste halvdel av 2004. Sjølv om det var berre mindre endringar i røySTEMønsteret frå førre generalforsamling, var det i innlegga optimisme å spore i høve til utsiktene til ein politisk prosess til erstatning for valden og krigshandlingane som har prega situasjonen i området i dei siste åra. Resolusjonsforhandlingane vart i realiteten førde mellom EU og palestinarane utan noka utprega rolle for resten av medlemsstatane og kom i hovudsak til å stå om tilvisingane til ICJs rådgjevande fråsegn om Israels bygging av tryggingmuren. I forhandlingane om resolusjonen om israelsk praksis i dei okkuperte områda vart palestinarane og EU samde om ei tilvising til den rådgjevande fråsegna og spesialsesjonen i august i år i fortalen, og ein operativ paragraf med tilvising til sjølvmondsbombarar. Løysinga vart rettleiande for dei resterande resolusjonane. Noreg la i debatten vekt på at det er viktig å utnytte den framdrifta for politisk endring som er oppstått, og at prosessen må førast inn under vegkartet. Noreg understreka òg trongen for å tryggje den politiske prosessen ved å leggje til rette for økonomisk utvikling og vekst i dei palestinske områda. Canada endra røySTEMønsteret sitt frå å avstå å røyste til å røyste mot resolusjonen om arbeidet til spesialkomiteen.

7.3 Fredstryggjande operasjonar

I generaldebatten om alle sider ved FNs fredstryggjande operasjonar heldt visegeneralsekretær Jean-Marie Guéhenno eit opningsinnlegg der han særleg framheva at verda treng fleire fredstryggjande operasjonar i dag enn det FN eller andre enkeltorganisasjonar kan levere, og at ein står i fare for å hamne i ein situasjon med alvorleg ressursmangel. Han framheva òg trongen for ei sterkare kopling mellom fredstryggjande operasjonar og langsiktig fredsbygging og utvikling gjennom integrerte program.

I den vidare debatten fokuserte dei fleste medlemslanda i stor grad på den militære komponenten i dei 17 pågåande operasjonane til FN. Det vart framheva som avgjerande at den militære komponenten fungerte tilfredsstillande dersom ein skulle kunne leggje til rette for politiske og humanitære atterreisingsprosessar. Kostbar og tung innsats på den sivile sektoren hjelpte ofte lite dersom tryggingssituasjonen ikkje var tilfredsstillande.

Dei fleste landa fokuserte òg på gapet mellom trongen for operasjonar og tilgjengelege ressursar. Ei endring i typen av operasjonar frå tradisjonelle mellomstatlege kapittel VI-operasjonar til interne komplekse kapittel VII-operasjonar med mange aktørar, ofte basert på skøyre fredsavtaler, vart omtala som ei stor utfordring for FN. Ytterlegare samarbeid med regionale organisasjonar som NATO, EU, AU og ECOWAS, og fleirnasjonale organisasjonar som SHIRBRIG vart i den samanhengen framheva som naudsynt. Manglande gjennomføring av etterretningsselement i dei mest komplekse operasjonane vart som i føregåande år kommentert av fleire. Mangel på truverdig etterretning basert på effektive innsamlingssystem og analysekapasitet vanskeleggjorde løysing av oppdrag og medførte større risiko for FN-personell.

I tillegg omtala mange nasjonar problemet med seksuelle overgrep og kriminalitet utført av personell i FNs fredsoperasjonar. Det vart understreka at FN no måtte ta dette på alvor ved å opprette effektive ordningar for sikring av prov, heimsending av involverte med ein gong og straffeforfølgning i heimlandet. Særleg vart det vist til rapportar om seksuelle overgrep i FN-operasjonen i DR

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN)
og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

Kongo (MONUC) og trongen for å følgje opp desse.

Noregs innlegg fokuserte på følgjande seks hovudpunkt: verdien av meir samarbeid mellom FN og andre organisasjonar som NATO, EU og

AU, meir samordning internt i FN, utfordringar knytte til integrerte operasjonar, tryggleik for FN-personell og sivilfolket i operasjonsområdet, trongen for kvalifisert sivilt personell og at det framleis skal haldast fokus på hiv/aids-problematikken.

8 Administrative og budsjettmessige spørsmål (5. komité)

8.1 Personellforvalting og relaterte spørsmål

FNs personalpolitikk var eit av hovuddagsordenspunkta i 5. komité i samsvar med det toårige rotasjonssystemet i komiteen, der budsjettet og personellspørsmål vert handsama annakvart år. Den vedtekne resolusjonen gjev i avgrensa grad støtte til nye og naudsynte tiltak i personalpolitikken. Ettersom Generalsekretæren gjorde framlegg om vesentlege tilleggsløyvingar på det regulære budsjettet, i hovudsak for å finansiere FNs aktivitetar i Sudan, Irak og Afghanistan og styrkt tryggleik for FNs personell og område, dominerte budsjett sakene sesjonen denne hausten òg. Noreg deltok aktivt i forhandlingane og medverka mellom anna til å sikre ressursar til styrkt tryggleik for FNs personell og område som ei hovudprioritering under denne sesjonen.

8.2 FNs regulære budsjett for perioden 2004–2005

FNs regulære budsjett vert vedteke for ein toårsperiode. Generalforsamlinga vedtok eit revidert regulært budsjett for perioden 2004–2005 på vel USD 3,6 mrd. Delar av auken i høve til budsjettvedtak i fjor, på vel USD 3,16 mrd., kom av høgare utgifter. Dette kom særleg som ei følgje av kampen mot terrorisme, FNs aktivitetar i Sudan, Afghanistan og Irak og ei vesentleg styrking av FNs interne tryggingsapparat, men òg som følgje av ei konsekvensjustering av budsjettet i tråd med pris- og valutakursutviklinga. Generalforsamlinga vedtok å opprette ei ny avdeling i FN-sekretariatet med ansvar for FNs tryggingsarbeid. FNs tilsette i felt har over tiår vore særleg utsette for personskadar og tap av liv. Men særleg etter bombinga av FN-kontoret i Bagdad i 2003 vart det klart at ein òg må tenkje på at FN-tilsette ikkje lenger kan vurderast å berre vere utsette for tilfeldige valdshandlingar og ulukker, men at dei òg er eit åtaksmål for enkelte grupper. Generalforsamlinga sitt vedtak inneber ei meir einsarta organisering av tryggingsarbeidet og ei vesentleg styrking av FNs kapasitet på området. Første fase i desse forhandlingane vart gjennom-

ført på vidareført sesjon i den 58. generalforsamlinga. Forhandlingane var svært vanskelege og avdekte ulike oppfatningar om trugselbiletet FN står overfor, trongen for styrkt tryggleik og føremålstenlege finansieringsordningar. Kostnadene for tryggingsoffiserar i felt og tilknytte utgifter skal finansierast ikkje berre over FNs regulære budsjett, men òg ved frivillige tilskot som vert stilt til rådvelde for FNs fond, program og organisasjonar. Framlegget frå Generalsekretæren om å fase ut gjeldande kostnadsfordelingsarrangement fekk ikkje den støtta det trong. På bakgrunn av det nye trugselbiletet og ut frå grunngjevinga om å sikre FNs nærvere i utsette område var ein frå norsk side aktiv i forhandlingane om styrkt tryggleik og støtta opp om Generalsekretærens reformframlegg. Noreg støtta òg framlegget om å finansiere alle utgiftene knytte til tryggingsreformen over det regulære budsjettet. Noregs argumentasjon var at tryggleik for å sikre gjennomføring av FNs operative verksemd måtte vurderast til å vere eit felles ansvar for alle medlemslanda i FN, og at denne typen utgifter må sikrast stabil og føreseieleg finansiering og difor ikkje bør finansierast med frivillige tilskot som er stilt til disposisjon til utviklingsføremål. Men dette fekk ikkje gjennomslag. Noregs bidrag til FNs regulære budsjett er 0,679 % av heile budsjettet.

8.3 Finansiering av FNs krigsforbrytardomstolar

Generalforsamlinga noterte seg med uro mangel full innbetaling av pliktig bidrag til krigsforbrytardomstolane i Rwanda og det tidlegare Jugoslavia. Dette har ført til ein mellombels tilsetjingsstopp ved domstolane. Generalforsamlinga vedtok tilleggsbudsjett for etterforskningsverksemda ved begge domstolane. Totalbudsjettet for krigsforbrytardomstolen for det tidlegare Jugoslavia er no for perioden 2004–2005 USD 329,32 mill. (brutto) og for krigsforbrytardomstolen i Rwanda USD 255,91 mill. (brutto). Dette inneber ein auke på totalt om lag USD 51,8 mill. (brutto) i utlikna bidrag frå medlemslanda. Ein vesentleg del av denne auken kjem av konsekvensjustering av budsjettet som følgje av

pris- og valutautviklinga. Noregs bidrag til krigsforbrytardomstolane er 0,679 % av dei totale budsjetta. Generalforsamlinga vedtok òg å gje Generalsekretæren fullmakt til å kunne inngå skyldnader på opp til USD 20 mill. i tillegg til det som alt er løyvt for spesialdomstolen i Sierra Leone. Desse utgiftene vert finansierte over det regulære budsjettet.

8.4 Finansiering av FNs fredstryggjande operasjonar

FNs fredstryggjande operasjonar vert finansierte på eittårig basis med eit budsjettår som går frå 1. juli til 30. juni. Avgjerdene vert vanlegvis tekne av Generalforsamlinga i løpet av juni månad etter at 5. komité har handsama budsjetta i sin vidareførde sesjon i mai månad. Av ulike grunnar har enkelte fredstryggjande operasjonar mellombels hatt finansiering som måtte fornyast på hovudsesjonen etter vedtak i Tryggingrådet om oppretting eller revisjon av mandatet. Komiteen løyvde nær USD 1 mrd. til fem slike fredstryggjande operasjonar: Aust-Timor USD 85,153 mill., Sierra Leone USD 94,62 mill., Burundi USD 329,71 mill., Elfenbeinskysten USD 177,83 mill. og Haiti USD 379,05 mill. Med desse løyvingane overstig FNs samla budsjett for fredstryggjande operasjonar for første gong USD 4 mrd. I samband med desse løyvingane vart Generalsekretæren pålagt å rapportere til Generalforsamlinga våren 2005 om leiingsstrukturen i dei fredstryggjande operasjonane. Medlemslanda ønskjer ei drøfting av denne strukturen ettersom ein får nye integrerte fredstryggjande operasjonar, der det òg inngår betydelege sivile komponentar, til dømes for demokratiutvikling og atterreising. Frå norsk side helsar vi ei slik utvikling velkomen. Noregs bidrag til FNs fredstryggjande operasjonar er 0,679 % av budsjetta.

8.5 FNs finansielle situasjon

Sjølv om FNs finansielle situasjon ikkje er prekær, har organisasjonen framleis sesongprega likviditetsproblem på grunn av manglande og sein innbetaling av pliktige bidrag frå medlemslanda. Særleg krigsforbrytardomstolane hadde ein vanskeleg likviditetssituasjon dei seinaste åra, men her har det mot slutten av 2004 vore ei gledeleg utvikling, og medlemslanda har redusert gjelda si betydeleg. Medlemslanda si gjeld til FNs fredstryggjande operasjonar var ved årsskiftet vesentleg høgare enn i fjor. Ein del av bidraga til fredstryggjande operasjonar vart likevel utlikna i desember og var ikkje for-

falne ved årsskiftet. Medlemslanda hadde ved årsskiftet 2004–2005 ei samla gjeld til FN på om lag USD 2,964 mrd. Av dette var om lag USD 357 mill. til det regulære FN-budsjettet, USD 2,570 mrd. til FNs fredstryggjande operasjonar, USD 30 mill. til krigsforbrytardomstolane i det tidlegare Jugoslavia og Rwanda og USD 7 mill. til oppgradering av bygningsmassen til FN. USA var den største skuldaren, og skulda ved utgangen av 2004 om lag USD 241 mill. til FNs regulære budsjett, USD 702 mill. til FNs fredstryggjande operasjonar og USD 12 mill. til krigsforbrytardomstolane. Også andre store bidragsytarar som Japan, Tyskland, Storbritannia, Italia, Canada, Kina og Spania var bokførde som skuldnarar til budsjetta for dei fredstryggjande operasjonane ved årsskiftet.

8.6 Tilsyn og kontroll

Noreg deltok aktivt i drøftingane av rapportane frå Revisorrådet, FNs kontor for internt tilsyn (OIOS) og FNs inspektørgruppe (JIU), som samla utgjør FNs revisjon, tilsyn og kontroll. Revisorrådet har revidert 15 av FNs 16 organisasjonar i FN-systemet utan vesentlege merknader. FNs kontor for prosjekttenester (UNOPS) kunne ikkje reviderast ferdig på grunn av manglande rekneskapsopplysningar og vedlegg. Generalforsamlinga slutta seg til tilrådingane i rapporten frå Revisorrådet. Kontoret for internt tilsyn (OIOS), FNs eige tilsyns- og etterforskningsorgan, vart oppretta i 1994 og feirar tiårsjubileum. Generalforsamlinga legg stor vekt på det gode arbeidet tilsynskontoret utfører, og slutta seg til tilrådingane derfrå, mellom anna om underslag og svik innan fleire fredstryggjande operasjonar. I samband med tiårsjubileet gjorde ein ein gjennomgang av kontorets arbeids- og rapporteringsrutinar. Komiteen har i den vedtekne resolusjonen stadfesta OIOS' frie stilling i FN-systemet og har tilbakevist eit framlegg frå Generalsekretæren om større kontroll over rapportane frå kontoret. Generalsekretæren vart vidare pålagt å gjennomgå rutinane for oppfølging av rapportane frå kontoret og å kome med framlegg om betre organisering og ansvarsfordeling i sekretariatet. Noreg var tilslutta EUs innlegg, der ein roste kontorets arbeid og gav støtte til OIOS' frie stilling innan sekretariatet. FNs inspektørgruppe (JIU) og arbeidsforma til og organiseringa av gruppa var føremål for langvarige og vanskelege forhandlingar. Ei gruppe land, leidd av USA, kom med framlegg til radikale reformer med krav om reduksjon av talet på inspektørar, nye krav til inspektørens bakgrunn og kvalifikasjonar og statuttendringar for å leggje om arbeidsforma. G-77

motsette seg slike reformer. Den vedtekne resolusjonen inneheld likevel krav om vesentlege forbetringar innan arbeidsform og organisering av JIU, utan at ein har gjort endringar i statuttane. Noreg støtta den oppnådde løysinga, som ein meiner vil betre kvaliteten på og relevansen av arbeidet og rapportane til gruppa.

8.7 Personalpolitikken

Det omfattande sakskomplekset FN's personalpolitikk, med dei tilslutta dagsordenspunkta, det felles løns- og tenestesystemet og FN's pensjonsordningar, er eit av hovuddagsordenspunkta i det toårige rotasjonssystemet i 5. komité. Noreg heldt innlegg om personalpolitikken, der vi gav sterk støtte til Generalsekretærens pågåande reformer. Noreg var tilslutta EUs reformorienterte innlegg om løns- og tenestesystemet. Det viste seg at det er lite støtte for Generalsekretærens nye reformer i G-77, og at òg enkelte andre land og grupper er tilbakehaldne. Den vedtekne resolusjonen inneheld berre i avgrensa grad støtte til nye og naudsynte reformer i personalpolitikken. Det er funne ei mellombels løysing for den såkalla 300–100-serieproblematikken, dvs. kontraktsforma for fredstryggjande

personale. Generalsekretæren fekk ikkje støtte for framlegga sine om nye kontraktformer for alle kategoriar FN-personell. Heller ikkje fekk han støtte for konkrete tiltak for å redusere utlysings- og tilsetjingstida for FN-stillingar. Men det er vedteke som ei toårs prøveordning ein snøggframgangsmåte for tilsetjing av borgarar frå land som er urepresenterte eller underrepresenterte i sekretariatet ifølgje prinsippet om geografisk representasjon. G-77 har ønskt å utvide prinsippet om geografisk fordeling av stillingar til å omfatte grupper og regionar og ikkje berre land. I likestillingskapitlet fremja G-77 framlegg som i praksis ville medføre at tiltak berre skal gjelde for kvinner frå utviklingsland. Desse framlegga fekk ikkje gjennomslag i komiteen. Ei rekkje land, og ikkje berre innan G-77, ønskjer å drive detaljstyring i personalpolitikken og i andre administrative spørsmål. Noreg er eit av dei få landa som har støtta alle reformframlegg frå Generalsekretæren. Komiteen har òg rutinemessig handsama FN's felles løns- og tenestesystem og pensjonssystemet. Her òg har drøftingane vore prega av detaljorientering og styringslyst. Den internasjonale tenestemannskommisjonen (ICSC) har mellom anna gjort framlegg om eit moderne lønssystem med lønsssteg og løn etter arbeidsbyrde, ansvar og innsats. Førebels er det lita støtte hjå medlemslanda for ei slik omlegging.

9 Juridiske spørsmål (6. komité)

9.1 Allmenne spørsmål

Forhandlingane og debatten i 6. komité gjekk føre seg i ein konstruktiv atmosfære. I 6. komité vert resolusjonane vanlegvis vedtekne med konsensus. Kloning var i år òg det mest omstridde temaet som vart handsama i 6. komité. Det vart vedteke ein konvensjon om juridisk immunitet for statar og egedomen deira.

Noreg heldt eigne nasjonale innlegg om kloning, om Den internasjonale straffedomstolen (ICC), om bruksområdet for Konvensjonen om vern av FN-personell og assosiert personell, og om Konvensjonen om juridisk immunitet for statar. Det vart halde felles nordiske innlegg om FNs kommisjon for internasjonal handelsrett (Sverige), om tilleggsprotokollane til Genève-konvensjonane (Sverige), om effektive tiltak for vern av diplomatiske og konsulære stasjonar og representantar (Noreg), om statsansvar for handlingar i strid med folkeretten (Finland), om FNs folkerettskommissjons arbeid allment (Sverige), om diplomatisk vern (Noreg), om internasjonalt ansvar for skadelege følgjer av handlingar som ikkje er i strid med folkeretten (Finland), om internasjonale organisasjonar sitt ansvar (Danmark), og om reservasjonar til traktatar (Sverige). Noreg slutta opp om EUs innlegg om spesialkomiteen for FN-pakta og for styrking av organisasjonen si rolle, om rapporten til vertslandskomiteen, om statsborgarskap ved statssuksesjon, og om tiltak for å nedkjempe internasjonal terrorisme.

9.2 Den internasjonale straffedomstolen

Under handsaminga i 6. komité av Den internasjonale straffedomstolen (ICC) gav mange delegasjonar uttrykk for sterk støtte til domstolen og la vekt på verdien av rolla til domstolen når det gjeld utviklinga av rettsstatsprinsipp og straffeforfølgning av brotsverk gjorde mot menneskja. USA gav derimot på ny uttrykk for innvendingane sine mot domstolen.

Det var særleg usemje om domstolen framleis skal levere rapport til Generalforsamlinga. Det vart

vedteke ein resolusjon der handsaminga av rapporten frå ICC vert sidestilt med handsaminga av rapportane frå Den internasjonale domstolen i Haag (ICJ) og dei internasjonale domstolane for Rwanda (ICTR) og det tidlegare Jugoslavia (ICTY). USA blokkerte ikkje konsensus, men tok avstand frå resolusjonen og gav i innlegget sitt i komiteen etter vedtakinga uttrykk for synspunkta sine i høve til domstolen.

Det norske innlegget la mellom anna vekt på verdien av at domstolen no er fullt operativ, og at meir enn halvparten av medlemslanda i FN er partar i avtala. Noreg oppmoda andre statar til raskt å verte partar i Avtala om privilegium og immunitet for domstolen og betale dei pliktige bidraga sine i tide. Noreg framheva òg verdien av at samarbeidsavtala med FN no var vedteken. Frå norsk side vil ein framleis medverke aktivt til å verne om integriteten til domstolen. Samtidig vil vi arbeide for å integrere domstolen i systemet for vern av internasjonal fred og tryggleik. Vi vil halde fram dialogen vår med dei statane som har innvendingar mot domstolen med sikte på å fremje så brei oppslutning som mogeleg om domstolen og målsetjingane for domstolen.

9.3 Kloning

Det er full semje om eit forbod mot reproduktiv kloning av menneske. Generalforsamlinga er likevel djupt splitta i synet på om forbod mot kloning òg bør omfatte såkalla terapeutisk kloning. Ein har frå norsk side arbeidd for eit mest mogeleg effektivt forbod mot kloning, og stilte også i år som medframleggsstillar til eit costaricansk resolusjonsutkast som legg opp til eit forbod også mot terapeutisk kloning. Belgia fremja også i år eit resolusjonsutkast som siktar mot eit forbod mot reproduktiv kloning av menneske, men som overlèt spørsmålet om kloning til terapeutiske føremål til nasjonal rett. Då det ikkje var utsikter til ei konsensusløyse basert på noko av dei to konkurrerande resolusjonsutkasta, byrja Italia sonderingar om eit mogeleg kompromiss ved vedtaking av ei politisk erklæring om kloning. Det vart difor vedteke å føre forhandlingane om dette vidare i ei

arbeidsgruppe i februar 2005, framleis under 59. generalforsamling. Arbeidsgruppa vedtok ei politisk erklæring etter votering, som seinare vart vedteke av Generalforsamlinga med røystetalet 84 for, 34 imot, og der 37 unnlét å røyste. Då det på førehand var klårt at erklæringa ikkje ville verte samrøystes vedteken, røysta Noreg imot erklæringa. Grunngevinga var at ein meinte at saka ikkje ville vere tent med ei uklar ikkje-bindande erklæring, med mindre heile verdssamfunnet stod bak ho.

9.4 Vern av FN-personell

Bruksområdet for FN-konvensjonen om vern av FN-personell og assosiert personell har av fleire statar og frivillige organisasjonar vorte oppfatta som for snevert. Adhokomiteen som vart oppretta for å vurdere tilrådingane frå Generalsekretæren om ei mogeleg utviding av bruksområdet for konvensjonen, la fram rapporten sin på generalforsamlinga i år.

Det er framleis usemje blant medlemslanda om utviding av bruksområdet for konvensjonen. Diskusjonen tok utgangspunkt i ei tekst utarbeidd av formannen i arbeidsgruppa, på grunnlag av tidlegare drøftingar. Sjølv om framlegget til ein tilleggsprotokoll er kontroversielt, var det framgang å spore i drøftingane på den 59. generalforsamlinga. Ingen statar uttrykte ein eksplisitt motstand mot utarbeiding av ein tilleggsprotokoll. Noreg er, saman med dei fleste andre vestlege land, positiv til at det vert utarbeidd ein tilleggsprotokoll for å utvide bruksområdet for konvensjonen til å gjelde alle FN-operasjonar. Fleire statar meiner derimot at ein bør avgrense seg til dei operasjonane der det på førehand kan konstaterast å liggje føre ein faktisk risiko. Adhokomiteen skal møtast att våren 2005, med mandat til mellom anna å utarbeide eit rettsleg instrument med sikte på å utvide bruksområdet for konvensjonen. Hovudspørsmålet vert definisjonen av kva FN-operasjonar som skal omfattast. Noreg heldt eit eige innlegg, der ein tok opp att norsk støtte til utarbeiding av ein tilleggsprotokoll, mellom anna grunngjeve med at det på sikt berre er ei utviding av bruksområdet for konvensjonen som fullt ut kan avhjelpe dei manglane som eksisterer i det noverande regelverket.

9.5 Nedkjemping av terrorisme

Det meste av FNs arbeid for nedkjemping av terrorisme går no føre seg i Tryggingrådet og i ein underkomité i Rådet – den såkalla CTC. I tillegg

har Generalforsamlinga i ei tid arbeidd med sikte på vedtaking av ein allmenn konvensjon mot terrorisme og ein konvensjon mot kjernefysisk terrorisme. Heller ikkje på den 59. generalforsamlinga kom det til semje i konvensjonsarbeidet. Usemja knytter seg til definisjonen av terrorisme. Mandatet til ein adhokomité vart vedteke vidareført for ytterlegare handsaming av spørsmåla våren 2005.

9.6 Konvensjonen om juridisk immunitet for statar

På grunnlag av Folkerettskommisjonens utkast til artiklar om juridisk immunitet for statar og eige- domen deira kom ein adhokomité i februar 2003 til semje om dei materielle føresegnene om slik immunitet. Eit komplett utkast til konvensjonen vart ferdigstilt på møtet i adhokomiteen våren 2004, og konvensjonen vart seinare vedteken på den 59. generalforsamlinga. Konvensjonen er open for underskriving frå 17. januar 2005 til 17. januar 2007 ved FN-hovudkontoret i New York.

Konvensjonen klargjer i kva grad ein stat og statens eigedom har immunitet mot doms- og tvangsjurisdiksjonen til ein annan stat. Plikta til å respektere stadleg lovgjeving ligg fast. Hovudregelen i konvensjonen er at statar har immunitet først og fremst for styremakthandlingane sine. Dei kommersielle handlingane til statane er som hovudregel ikkje omfatta av immuniteten. Konvensjonen vil utgiere eit viktig tilskot til folkeretten og skape føreseiingssansvar i tilhøve statar imellom og for private aktørar som inngår forretningsavtaler med framande statar som motpart.

9.7 Andre spørsmål

Generalforsamlingas 6. komité og Folkerettskommisjonen spelar viktige roller i vidareutviklinga og kodifiseringa av folkeretten. Det er eit nært samspel mellom dei to organa, og kommisjonen legg kvart år fram ein rapport for Generalforsamlinga om arbeidet sitt. 6. komité sa seg i resolusjonen om Folkerettskommisjonens rapport nøgd med det arbeidet som kommisjonen har utført i sin 56. sesjon.

Folkerettskommisjonen avslutta ingen tema i år. Noreg kommenterte i innlegg på vegner av dei nordiske landa utkastet til artiklar om diplomatisk vern, som handlar om statane sin rett til å intervernere på vegner av individ, først og fremst eigne borgarar. Kommisjonen vedtok i 2004 eit første

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN)
og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

utkast til artiklar om diplomatisk vern. Desse er sende på høyring til medlemsstatane i FN med svarfrist 1. januar 2006. Kommisjonen avslutta òg første handsaming av utkast til prinsipp om internasjonalt ansvar for skadelege følgjer av handlingar som ikkje er i strid med folkeretten. Under dette temaet heldt Finland eit innlegg på vegner av dei nordiske landa, der det vart teke til orde for at det vert fastsett eit objektivt skadebotansvar når handlingar som ikkje er i strid med folkeretten, medfører skadar i ein annan stat, på både eigedom og miljø. Verdien av å halde uskuldige offer for slike grenseoverskridande følgjer av skadelege handlingar skadelause vart understreka. Folkerettskommisjonen heldt i inneverande sesjon fram

med handsaminga av tema internasjonale organisasjonar sitt ansvar, delte naturressursar, einsidige statshandlingar, reservasjonar til traktatar og fragmentering av folkeretten.

Utanriksdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Utanriksdepartementet av 29. april 2005 om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling blir send Stortinget.

Vedlegg 1**Utanriksminister Petersens innlegg i hovuddebatten***24. september 2004*

President.

Då vi møttest her på generalforsamlinga i fjor, var det med det forferdelege og øydeleggjande åta-
ket på FN-hovudkvarteret i Bagdad som bakteppe. I år møttest vi etter ei rekkje terroriståtak, no sist det grufulle terroriståta-
ket på barn på den første skuledagen sin i Beslan i Russland.

Terrorismen er ikkje noko nytt trugsmål, men omfanget og brutaliteten i dei siste terroristopera-
sjonane har endra livet vårt og tenkjemåten vår og har tvinga oss til å finne nye åtgjerder for å verne oss mot dette trugs-
målet. Terrorismen kan slå til kvar som helst og når som helst, men han råkar hardare og oftare i utviklingsland. Terrorismen er eit trugsmål mot tryggleiken vår. Han skaper frykt og naud og utgjer ei alvorleg hindring for den øko-
nomiske og sosiale utviklinga. Inga sak, kor legiti-
tim ho enn er, kan rettferdiggjere terroraksjonar.

Kampen mot terrorismen må framleis stå øvst på dagsordenen for FN og verdssamfunnet. Vi må handle i samsvar med folkeretten og menneskeret-
tane. Demokratiske verdiar og rettsstatsprinsippa er våre sterkaste kort i kampen mot terror.

President.

Vi, medlemene av FN, har eit ansvar for å gjere organisasjonen robust nok til å handtere dei mange oppgåvene vi har pålagt han. Utfordringane er mange. Det krevst ein sameint innsats for å skape fred og stabilitet i Irak. Tryggingrådsreso-
lusjon 1546 understrekar at det internasjonale samfunnet må hjelpe den nye irakiske regjeringa i det arbeidet ho no gjer for å skape ei betre framtid. Men funksjonelle nasjonale demokrati og konstitu-
sjonelle institusjonar vert ikkje skapte av FN-reso-
lusjonar. Dei kan berre skapast av irakarane sjølve. Det internasjonale samfunnet og FN kan og bør leggje til rette for og gje støtte til denne prosessen, under føresetnad av at tryggleiken er sikra i til-
strekkeleg grad. Vår regjering støttar fullt ut arbeidet til Generalsekretærens spesialutsending Ashraf Qazi og hans mannskap av engasjerte kvinner og menn.

Afghanistan står ved eit viktig vegskilje. Meir enn tusen menneske, både afghanarar og andre lands borgarar, er drepne så langt i år. Atterrei-
singa og arbeidet med å gje humanitær hjelp til dei mest sårbare vert hindra. Utviklingstiltak er nøk-
kelelement når det gjeld å sørgje for stabilitet og tryggleik. Utan tryggleik vert det inga utvikling – og utan utvikling ingen tryggleik. Det er ein kon-
stant trong for internasjonale tryggingstyrkar. Den politiske prosessen som fører fram til val, er ein annan vesentleg føresetnad for stabilitet. FN må halde fram med å spele ei viktig rolle.

President.

Medan verda ventar på ei politisk løysing på konflikten mellom Israel og palestinarane, vert situasjonen stadig verre. Bygginga av skiljemuren og utvidinga av busetnadene er alvorlege trugsmål mot tostatsløysinga.

Den israelske planen om å trekkje seg ut av Gaza og fire busetjingar på Vestbreidda kan vere eit steg i riktig retning. Ein føresetnad for dette er at han vert gjennomført i samsvar med vegkartet og resolusjonane frå Tryggingrådet, og i samsvar med visjonen om ei tostatsløysing.

Ei levedyktig og velfungerande palestinsk styremakt er avgjerande for ei fredeleg løysing på konflikten. Dei palestinske leiarane sjølve må med-
verke ved å gjennomføre reformer, slik det går fram av vegkartet. Den palestinske styremakta har eit klart ansvar for å nedkjempe palestinsk terro-
risme.

Som formann i gjevarlandskomiteen for hjelp til palestinarane (the Ad Hoc Liaison Committee (AHLIC)) er eg glad for dei mange fråsegnene som viser at det internasjonale samfunnet står parat til å hjelpe til med å gjennomføre den planlagte tilbake-
trekkinga. Ein del nøkkelspørsmål må likevel takast opp. Det viktigaste er at tilbaketrekkinga frå Gaza vert gjennomført på ein slik måte at ho med-
verkar til ei normalisering av den palestinske øko-
nomien. Noreg vil, saman med andre medlemmer av

gjevarlandskomiteen, vere vertskap for ein gjevar-konferanse i år. Eg oppmodar medlemslanda i FN om å støtte den palestinske styremakta.

President.

I Darfur står vi overfor ei anna krise, som først og fremst handlar om tryggleiken til dei sivile, tilgang for humanitær hjelp og yting av mat, medisinar og tak over hovudet. Uroa som det internasjonale samfunnet kjenner, kom til uttrykk i tryggingsrådsresolusjon 1564 på laurdag. Alle væpna grupper må slutte å bruke vald. Den norske regjeringa forventar at dei sudanske styremaktene heilt og fullt rettar seg etter resolusjonane frå Tryggingsrådet.

Darfur-krisa gjer det endå viktigare å halde fram med fredsprosessen i Naivasha. Ein heilskapleg fredsavtale for Sør-Sudan vil leggje grunnlaget for ei nasjonal løysing på dei politiske spørsmåla i Darfur. Vi er glade for avgjerda om å ta opp att samtalan mellom regjeringa i Sudan og SPLA i Kenya. Vi oppmodar dei innstendig om å arbeide iherdig for å kome fram til ein heilskapleg fredsavtale.

Åtak på humanitært personell i konfliktområde er heilt uakseptabelt. Slike valdshandlingar er alvorlege brot på internasjonal humanitærrett. Vi vert tvinga til å vurdere på nytt haldninga vår til tryggleik. Det er likevel viktig å unngå ein situasjon der for strenge tryggingsreglar hindrar FN i å gjere ein effektiv innsats ute i felten. Slike reglar kan skape større avstand til dei sivile og dermed eit tap av legitimitet og lokal støtte. Å sikre tryggleiken til FN-personell er ikkje kostnadsfritt. Når vi ber FN om å utføre vanskelege oppdrag i utrygge omgjevnader, må vi òg vere villige til å dekkje dei kostnadene det medfører.

Vi ser fram til Generalsekretæren sine tilrådingar på grunnlag av rapporten frå Høgnivåpanelet for trugsmål, utfordringar og endring. Denne rapporten kjem på eit avgjerande tidspunkt for Dei sameinte nasjonane. FN må gripe inn tidlegare og med meir samordna tiltak når freden og tryggleiken vert truga. Desse tiltaka må òg følgjast opp på ein samordna og effektiv måte. Vi er samde i at vårt kollektive tryggingssystem må reformerast. Dette omfattar mellom anna det kjenslege spørsmålet om ei utviding av Tryggingsrådet. Vi vonar at eit breitt spekter av konkrete tilrådingar frå Høgnivåpanelet vil gjere det mogeleg for oss å einast om tiltak som vil setje oss betre i stand til å handtere aktuelle og nye trugsmål og utfordringar. Panelet bør passe på å sørge for at både dei «harde» og dei «mjuke» tryggingsspørsmåla vert tekne opp, i tillegg til samanhengane mellom dei. Medlemslanda har ansvaret for å sørge for at Generalsekretærens til-

rådingar på grunnlag av rapporten frå panelet vert følgde aktivt opp.

President.

Løysing av væpna konflikhtar er ikkje berre FN si oppgåve. Regionale organisasjonar har òg viktige bidrag å kome med – og kapasiteten deira bør styrkjast. FN er uunnverleg som leverandør av legitimitet. Dei regionale organisasjonane er med sin lokalkunnskap godt plasserte for å møte utfordringar i felten. Likevel er dei institusjonelle mekanismene som skal sikre eit effektivt samarbeid og reell deling av børen mellom FN og dei regionale organisasjonane, ikkje på plass. Denne situasjonen må det gjerast noko med.

Eit godt eksempel er engasjementet til Den afrikanske unionen (AU) i Sudan. Noreg helsar AU og AUs medlemsland sin reaksjon på krisa i Darfur velkomen. AU-oppgdraget må utvidast, både i ei meir proaktiv retning og når det gjeld talet på deltakarar. Noreg har støtta AU og FN i arbeidet med å sikre tryggleiken og gje humanitær hjelp i Darfur. Vi står klare til å halde fram med å støtte dette arbeidet. Eg trur at ei styrking av Afrikas evne til fredstrygging og fredsbygging er viktig dersom vi skal klare dei utfordringane FNs fredstryggjande arbeid står overfor. I nesten ti år har Noreg medverka til trygging av freden gjennom programmet Opplæring for fred i Sør-Afrika. Vi planlegg å utvide dette programmet til Vest-Afrika. Det er gledeleg å sjå den framgangen som vert gjort i mange afrikanske land. Vi sluttar oss til NEPADs grunnleggjande prinsipp og politiske prioriteringar. Vi helsar opninga av Det panafrikanske parlamentet førre veke velkomen. Denne styrkinga av den politiske dimensjonen i det regionale samarbeidet vitnar om engasjementet til afrikanske leiarar og gjev løfte om ei endå meir aktiv og effektiv rolle for AU i åra som kjem.

President.

Utan økonomisk vekst vil det ikkje verte noka betring når det gjeld velferd og fordeling, og lita von om fred og tryggleik. Internasjonal handel kan vere ei viktig drivkraft for å skape vekst og velferd. Men dette vil ikkje kome av seg sjølv. Eit sunt grunnlag for vekst og velferd som gagnar alle land kan berre skapast ved hjelp av rettferdige handelsreglar som er utvikla i internasjonalt samarbeid. I så måte er WTO-rammeavtala som det vart oppnådd semje om i Genève i juli, ein milestein. Vi unngjeikk ein fastlåst situasjon og eit tilbakeslag, og vi kan no ta opp att arbeidet for å oppnå reell framgang på utviklingsagendaen frå Doha. Eg merka meg at president Lula da Silva i sin tale sa at «ein

vellukka Doha-runde vil kunne løfte meir enn 500 millionar menneske ut av fattigdom». Dette viser verkeleg kva for potensial som ligg i globaliseringa. Men for å sikre at økonomisk vekst verkeleg gjev betre utkome til vanlege menneske, krevst det ein tenleg nasjonal politikk. I ei stadig meir globalisert verd treng vi arenaer der vi kan utvikle dei internasjonale retningslinene som krevst for å fremje samarbeid. Men vi må alle gjere vår del. Det er ti år sidan FNs rammekonvensjon om klimaendring tredde i kraft. Meir enn 120 land har ratifisert Kyoto-protokollen, og vi ventar no på ratifiseringa som gjer at han kan tre i kraft. Eg er glad for å høyre at Russland no seriøst vurderer å ratifisere protokollen, men eg er lei for at ein del land enno ikkje har vore villige til å gå saman om å møte ei av dei alvorlegaste globale utfordringane i vår tid. Oppfylling av krava frå Kyoto-protokollen er eit første steg i kampen mot den utfordringa som klimaendringa representerer. Heile det internasjonale samfunnet, og særleg dei som står for dei største utsleppa, må vise eit mykje meir ambisiøst engasjement på dette området. Og vi har inga tid å miste. I den arktiske regionen opplever vi allereie effekten av klimaendringa, ved ein auke i temperaturen som er vesentleg høgare enn det globale gjennomsnittet.

President.

Neste år vil vi gjere opp status for utviklinga sidan Tusenårserklæringa vart vedteken. Dette er eit høve til å vurdere utviklinga og, der det er naudsynt, å intensivere arbeidet for å innfri våre forpliktingar om å minske fattigdomen og skape utvikling. Reell likestilling mellom kjønna og utdanning for alle er sentrale punkt i denne samanhengen. Toppmøtet i 2005 bør også fokusere på internasjonal innsats for å fremje fredsbygging, forsoning, global tryggleik og respekt for menneskerettane. Vi må ta avgjerande steg på den neste generalforsamlinga for å oppfylle utviklingsmål og skape ei tryggare og fredelegare verd.

FN er uunnverleg som vår mest universelle og representative organisasjon. Noreg har lagt ned eit omfattande arbeid i oppbygginga av det multilaterale systemet. Vi er stolte av våre politiske og økonomiske bidrag til FN-systemet. Vi ønskjer å sjå FN verte styrkt og omforma, slik at organisasjonen kan halde fram med å vere vår viktigaste reiskap for handtering av globale utfordringar. Noreg forpliktar seg framleis til å støtte Dei sameinte nasjonane i arbeidet med å møte desse utfordringane.

Takk, president.

President,

When we met here in the General Assembly last year, it was against the backdrop of the terrible and devastating attack on the UN headquarters in Baghdad. This year we are meeting after a number of terrorist attacks, most recently the gruesome terrorist attack on children on their very first day of school in Beslan, Russia.

Terrorism is not a new threat. But the scale and brutality of recent terrorist operations have altered our lives and our thinking and have forced us to take new measures to protect ourselves against this threat. Terrorism can strike anywhere and any time, but it strikes harder and more often in developing countries. Terrorism is a threat to our security; it creates fear and want, and severely hampers economic and social development. No cause, however legitimate, can justify acts of terrorism.

The fight against terrorism must continue to be a top priority for the UN and the world community. We must act in accordance with international law and human rights. Democratic values and rule of law are our strongest cards in the fight against terror.

Mr President,

We, the members of the UN, have a responsibility to make the Organisation robust enough to address the many tasks we have assigned it. The challenges are many. Unified efforts are needed to bring peace and stability to Iraq. Security Council resolution 1546 stresses that the international community must help the new Iraqi government in its present effort to create a better future. However, functional national democracies and constitutional institutions are not created by UN resolutions. They can only be created by the Iraqis themselves. The international community and the UN can, and should, facilitate and assist in this process, provided that the necessary security is ensured. Our government fully supports the efforts of Special Representative of the Secretary General Ashraf Qazi and his team of dedicated women and men.

Afghanistan is at a critical juncture. More than 1000 people, both Afghans and internationals, have been killed so far this year. Reconstruction and efforts to provide humanitarian assistance to the most vulnerable are blocked. Development activities are key elements in ensuring stability and security. Without security there will be no progress – and without progress, no security. There is a continued need for international security forces. The political process leading to elections is another essential requirement for stability. The UN must continue to play an important role.

Mr President,

While the world is waiting for a political solution to the conflict between Israel and the Palestinians, the situation continues to worsen. The construction of the separation barrier and the expansion of settlements are serious threats to the two-state solution.

The Israeli plan to withdraw from Gaza and four settlements on the West Bank might be a step in the right direction. This requires that it is implemented in accordance with the Road Map and Security Council resolutions, and in keeping with the vision of a two-state solution.

A viable and well-functioning Palestinian Authority is critical to a peaceful solution to the conflict. The Palestinian leaders themselves have to contribute by implementing reforms as set out in the Road Map. The Palestinian Authority has a clear responsibility to fight Palestinian terrorism.

In my capacity as chair of the Ad Hoc Liaison Committee (AHLC) for assistance to the Palestinians, I am encouraged by the many statements that the international community stands ready to assist in implementation of the planned withdrawal. However, key issues must be addressed. Most importantly, withdrawal from Gaza must be carried out in a way that is conducive to the normalisation of the Palestinian economy. Norway, together with other partners in the Ad Hoc Liaison Committee, will host a donor conference before the end of the year. I appeal to the member states of the UN to support the Palestinian Authority.

Mr President,

In Darfur we are facing another crisis which is first and foremost a question of the safety and security of the civilian population, humanitarian access and the provision of food, medicines and shelter. The concern of the international community was expressed in Security Council Resolution 1564 from last Saturday. All armed groups must cease the violence. The Norwegian Government expects the Sudanese authorities to fully comply with the Security Council Resolutions.

The Darfur crisis makes it even more important to continue the Naivasha Peace Process. A Comprehensive Peace Agreement for Southern Sudan will lay the foundation for a national solution to the political issues in Darfur. We welcome the decision to resume the talks between the Government of Sudan and the SPLA in Kenya. We urge them to work without delay to conclude the comprehensive peace agreement.

Targeting humanitarian personnel in conflict areas is absolutely unacceptable. Such acts of vio-

lence constitute grave breaches of international humanitarian law. We are being forced to re-think our approach to security. However, it is important to avoid a situation where too strict security rules prevent the UN from acting effectively on the ground. Such rules might create greater distance to the civilian population and thereby a loss of legitimacy and local support. Providing security for UN personnel is not without costs. When we ask the UN to carry out difficult tasks in unsafe environments, we must also be willing to cover the expenses involved.

We look forward to the Secretary General's recommendations on the basis of the report of the High Level Panel on Threats, Challenges and Change. This report comes at a crucial point in time for the United Nations. The UN needs to take earlier and more co-ordinated action as threats to peace and security emerge. This action also needs to be sustained in a co-ordinated and effective fashion. We agree that our collective security system needs reform. This includes among other issues the sensitive question of Security Council enlargement. We hope that a broad set of concrete recommendations of the High-level Panel will enable us to agree on measures to better meet current and new threats and challenges. The Panel should take care to ensure that both the «hard» and the «soft» security issues are addressed, as well as the linkages between them. Member States have the responsibility to ensure that the Secretary-General's recommendations based on the report of the Panel are actively followed up.

Mr President,

The resolution of armed conflicts is not solely the province of the UN. Regional organisations also have significant contributions to make – and their capacities should be strengthened. The UN is indispensable in delivering legitimacy. Regional organisations, with their local knowledge, are well placed to meet challenges on the ground. Yet the institutional mechanisms for ensuring effective partnership and real burden-sharing between the UN and regional organisations are not in place. This situation must be rectified.

A case in point is the involvement of the African Union (AU) in Sudan. Norway welcomes the response to the Darfur crisis by the AU and its member states. The AU mission must be enhanced, both in a more pro-active direction and in the number of participants. Norway has supported the AU and the UN in providing security and humanitarian relief in Darfur. We stand ready to continue to support these efforts.

I believe that strengthening Africa's capacity for peace-keeping and peace-building is essential if we are to deal with the challenges that UN peace-keeping is facing. For nearly ten years, Norway has contributed to peace-keeping through the Training for Peace in Southern Africa Programme. We plan to expand this program to West Africa. It is uplifting to see the progress being made in many African countries. We applaud the basic principles and political priorities being addressed by NEPAD. We welcome last week's inauguration of the Pan African Parliament. This strengthening of the political dimension of the regional co-operation testifies to the dedication of African leaders and holds promise of an even more active and efficient role for the AU in the years to come.

Mr President,

Without economic growth there will be no improvement in welfare and distribution, and little hope of peace and security. International trade may be an important engine for creating growth and welfare. However, this will not happen by itself. A sound base for growth and welfare that benefits all countries can only be created by means of fair trade rules developed through international co-operation. In this respect, the WTO-framework agreement reached in Geneva in July is a milestone. We avoided a deadlock and setback, and can now renew our efforts to achieve substantial progress on the Doha Development Agenda. I noted that President Lula da Silva in his speech said that «a successful Doha Round could take more than 500 million people out of poverty». This certainly shows the opportunities of globalisation. However, ensuring that economic growth actually improves the livelihoods of ordinary people requires adequate domestic policies. In an ever more globalized world, we need arenas to develop the international guidelines necessary to facilitate co-operation. However, we all need to do our part. It is ten years since the UN Framework Convention on Climate Change entered into force. More than 120 countries have ratified the Kyoto Protocol, and we are now awaiting the ratification that will allow it to enter into force. I welcome the news that Russia is seriously considering the ratification of the protocol, but regret that some countries have not yet been willing to join forces in facing one of the most serious global challenges of our time. Fulfilling the requirements of the Kyoto Protocol is a first step towards coming to grips with the challenge of climate change. The whole international community, and notably the largest emitters, must make a much more ambitious commitment in this field.

And we have no time to lose. In the Arctic region we are already experiencing the effects of climate change, through a rising temperature substantially larger than the global average.

Mr President,

Next year we will take stock of developments since the Millennium Declaration was adopted. This is an opportunity to review progress and, where necessary, intensify efforts to fulfil our commitment to reducing poverty and achieving development. True gender equality and education for all stand out as crucial in this regard. The Summit in 2005 should also focus on international efforts to promote peace-building, reconciliation, global

security and respect for human rights. We must take decisive steps during the next General Assembly to meet development targets and create a safer and more peaceful world.

The UN is indispensable as our most universal and representative organisation. Norway has devoted a great deal of effort to building the multilateral system. We are proud of our political and financial contributions to the UN system. We are eager to see the UN strengthened and reshaped, so that it can remain our most important instrument for addressing global challenges. Norway remains committed to supporting the United Nations in meeting these challenges.

Thank you, Mr President.

Vedlegg 2**FN sine medlemsland og bidragsskalaen**

Tabell 2.1 Medlemslanda sin opptaksdato, plassering i valgrupper og prosentvis bidrag til FNs regulære budsjett i 2004–2005

(Forkortingar: afr=afrikanske, ar=arabiske, as=asiatiske, la=latinamerikanske, weog=vesteuropeiske og andre statar, aust=austeuropiske statar).

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i prosent	
			2003	2004–2005
Afghanistan	19. november 1946	as	0,001	0,002
Albania	14. desember 1955	aust	0,003	0,005
Algerie	08. oktober 1962	afr(ar)	0,070	0,076
Andorra	28. juli 1993	weog	0,004	0,005
Angola	01. desember 1976	afr	0,002	0,001
Antigua og Barbuda	11. november 1981	la	0,002	0,003
Argentina	24. oktober 1945	la	0,969	0,956
Armenia	02. mars 1992	aust	0,002	0,002
Aserbajdsjan	02. mars 1992	aust	0,004	0,005
Austerrike	14. desember 1955	weog	0,947	0,859
Australia	01. november 1945	weog	1,627	1,592
Aust-Timor	27. september 2002	as	0,001	0,001
Bahamas	18. september 1973	la	0,012	0,013
Bahrain	21. september 1971	as(ar)	0,018	0,030
Bangladesh	17. september 1974	as	0,010	0,010
Barbados	09. desember 1966	la	0,009	0,010
Belarus (Kviterussland)	24. oktober 1945	aust	0,019	0,018
Belgia	27. desember 1945	weog	1,129	1,069
Belize	25. september 1981	la	0,001	0,001
Benin	20. september 1960	afr	0,002	0,002
Bhutan	21. september 1971	as	0,001	0,001
Bolivia	14. november 1945	la	0,009	0,009
Bosnia-Hercegovina	22. mai 1992	aust	0,004	0,003
Botswana	17. oktober 1966	afr	0,010	0,012
Brasil	24. oktober 1945	la	2,390	1,523
Brunei Darussalam	21. september 1984	as	0,033	0,034
Bulgaria	14. desember 1955	aust	0,013	0,017
Burkina Faso	20. september 1960	afr	0,002	0,002
Burma, se Myanmar				

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i prosent	
			2003	2004–2005
Burundi	18. september 1962	afr	0,001	0,001
Canada	09. november 1945	weog	2,558	2,813
Chile	24. oktober 1945	la	0,212	0,223
Colombia	05. november 1945	la	0,201	0,155
Costa Rica	02. november 1945	la	0,020	0,030
Cuba	24. oktober 1945	la	0,030	0,043
Danmark	24. oktober 1945	weog	0,749	0,718
Dei sameinte arabiske emirata	09. desember 1971	as(ar)	0,202	0,235
Den demokratiske folkerepublikken Korea (Nord-Korea)	17. september 1991	as	0,009	0,010
Den demokratiske republikken Kongo, (tidl. Zaïre)	20. september 1960	afr	0,004	0,003
Den dominikanske republikk	24. oktober 1945	la	0,023	0,035
Den sentralafrikanske rep.	20. september 1960	afr	0,001	0,001
Den tsjekkiske republikken	19. januar 1993	aust	0,203	0,183
Djibouti	20. september 1977	afr	0,001	0,001
Dominica	18. desember 1978	la	0,001	0,001
Ecuador	21. desember 1945	la	0,025	0,019
Egypt	24. oktober 1945	afr(ar)	0,081	0,120
Ekvatorial-Guinea	12. november 1968	afr	0,001	0,002
Elfenbeinskysten	20. september 1960	afr	0,009	0,010
El Salvador	24. oktober 1945	la	0,018	0,022
Eritrea	28. mai 1993	afr	0,001	0,001
Estland	17. september 1991		0,010	0,012
Etiopia	13. november 1945	afr	0,004	0,004
Fiji	13. oktober 1970	as	0,004	0,004
Filippinane	24. oktober 1945	as	0,100	0,095
Finland	14. desember 1955	weog	0,522	0,533
Frankrike	24. oktober 1945	weog	6,466	6,030
Gabon	20. september 1960	afr	0,014	0,009
Gambia	21. september 1965	afr	0,001	0,001
Georgia	31. juli 1992	aust	0,005	0,003
Ghana	08. mars 1957	afr	0,005	0,004
Grenada	17. september 1974	la	0,001	0,001
Guatemala	21. november 1945	la	0,027	0,030
Guinea	12. desember 1958	afr	0,003	0,003
Guinea-Bissau	17. september 1974	afr	0,001	0,001
Guyana	20. september 1966	la	0,001	0,001
Haiti	24. oktober 1945	la	0,002	0,003
Hellas	25. oktober 1945	weog	0,539	0,530
Honduras	17. desember 1945	la	0,005	0,005
India	30. oktober 1945	as	0,341	0,421
Indonesia	28. september 1950	as	0,200	0,142
Irak	21. desember 1945	as(ar)	0,136	0,016
Iran	24. oktober 1945	as	0,272	0,157

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i prosent	
			2003	2004–2005
Irland	14. desember 1955	weog	0,294	0,350
Island	19. november 1946	weog	0,033	0,034
Israel	11. mai 1949		0,415	0,467
Italia	14. desember 1955	weog	5,065	4,885
Jamaica	18. september 1962	la	0,004	0,008
Japan	18. desember 1956	as	19,516	19,468
Jemen	20. september 1947	afr(ar)	0,006	0,006
Jordan	14. desember 1955	as(ar)	0,008	0,011
Serbia og Montenegro	24. oktober 1945	aust	0,020	0,019
Kambodsja	14. desember 1955	as	0,002	0,002
Kamerun	20. september 1960	afr	0,009	0,008
Kapp Verde	16. september 1975	afr	0,001	0,001
Kasakhstan	02. mars 1992	as	0,028	0,025
Kenya	16. desember 1963	afr	0,008	0,009
Kina	24. oktober 1945	as	1,532	2,053
Kirgisistan	02. mars 1992	as	0,001	0,001
Kiribati	14. september 1999	as	0,001	0,001
Komorane	12. november 1975	afr	0,001	0,001
Kongo, Brazzaville	20. september 1960	afr	0,001	0,001
Kroatia	22. mai 1992	aust	0,039	0,037
Kuwait	14. mai 1963	as(ar)	0,147	0,162
Kviterussland, se Belarus				
Kypros	20. september 1960	as	0,038	0,039
Laos	14. desember 1955	as	0,001	0,001
Latvia	17. september 1991	aust	0,010	0,015
Lesotho	17. oktober 1966	afr	0,001	0,001
Libanon	24. oktober 1945	as(ar)	0,012	0,024
Liberia	02. november 1945	afr	0,001	0,001
Libya	14. desember 1955	afr(ar)	0,067	0,132
Liechtenstein	18. september 1990	weog	0,006	0,005
Litauen	17. september 1991	aust	0,017	0,024
Luxembourg	24. oktober 1945	weog	0,080	0,077
Madagaskar	20. september 1960	afr	0,003	0,003
Makedonia (FYROM)	08. april 1993	aust	0,006	0,006
Malawi	01. desember 1964	afr	0,002	0,001
Malaysia	17. september 1957	as	0,235	0,203
Maldivane	21. september 1965	as	0,001	0,001
Mali	28. september 1980	afr	0,002	0,002
Malta	01. desember 1964	weog	0,015	0,014
Marokko	12. november 1956	afr(as)	0,044	0,047
Marshalløyane	17. september 1991	as	0,001	0,001
Mauretania	27. oktober 1961	afr(as)	0,001	0,001
Mauritius	24. april 1968	afr	0,011	0,011
Mexico	07. november 1945	la	1,086	1,883

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i prosent	
			2003	2004–2005
Mikronesiaføderasjonen	17. september 1991	as	0,001	0,001
Moldova	02. mars 1992	aust	0,002	0,001
Monaco	28. mai 1993	weog	0,004	0,003
Mongolia	27. oktober 1961	as	0,001	0,001
Mosambik	16. september 1975	afr	0,001	0,001
Myanmar	19. april 1948	as	0,010	0,010
Namibia	23. april 1990	afr	0,007	0,006
Nauru	14 september 1999	as	0,001	0,001
Nederland	10. desember 1945	weog	1,738	1,690
Nepal	14. desember 1955	as	0,004	0,004
Nicaragua	24. oktober 1945	la	0,001	0,001
Niger	20. september 1960	afr	0,001	0,001
Nigeria	07. oktober 1960	afr	0,068	0,042
Noreg	27. november 1945	weog	0,646	0,679
Ny-Zealand	24. oktober 1945	weog	0,241	0,221
Oman	07. oktober 1971	as(ar)	0,070	0,061
Pakistan	30. september 1947	as	0,061	0,055
Palau	15. desember 1994	as	0,001	0,001
Panama	13. november 1945	la	0,018	0,019
Papua Ny-Guinea	10. oktober 1975	as	0,006	0,003
Paraguay	24. oktober 1945	la	0,016	0,012
Peru	31. oktober 1945	la	0,118	0,092
Polen	24. oktober 1945	aust	0,378	0,461
Portugal	14. desember 1945	weog	0,462	0,470
Qatar	21. september 1971	as(ar)	0,034	0,064
Republikken Korea (Sør-Korea)	17. september 1991	as	1,851	1,796
Romania	14. desember 1955	aust	0,058	0,060
Russland	24. oktober 1945	aust	1,200	1,100
Rwanda	18. september 1962	afr	0,001	0,001
Salomonøyane	19. september 1978	as	0,001	0,001
Samoa	15. desember 1976	as	0,001	0,001
San Marino	02. mars 1992	weog	0,002	0,003
São Tomé og Príncipe	16. september 1975	afr	0,001	0,001
Saudi-Arabia	24. oktober 1945	as(ar)	0,554	0,713
Senegal	28. september 1960	afr	0,005	0,005
Seychellane	21. september 1976	afr	0,002	0,002
Sierra Leone	27. september 1961	afr	0,001	0,001
Singapore	21. september 1965	as	0,393	0,388
Slovakia	19. januar 1993	aust	0,043	0,051
Slovenia	22. mai 1992	aust	0,081	0,082
Somalia	20. september 1960	afr	0,001	0,001
Spania	14. desember 1955	weog	2,519	2,520
Sri Lanka	14. desember 1955	as	0,016	0,017
St. Kitts og Nevis	23. september 1983	la	0,001	0,001

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i prosent	
			2003	2004–2005
St. Lucia	12. september 1979	la	0,002	0,002
St. Vincent og Grenadinane	16. september 1980	la	0,001	0,001
Storbritannia	24. oktober 1945	weog	5,536	6,127
Sudan	12. november 1956	afr(ar)	0,006	0,008
Surinam	04. desember 1975	la	0,002	0,001
Sveits	10. september 2002	weog	1,274	1,197
Sverige	19. november 1946	weog	1,027	0,998
Swaziland	24. september 1968	afr	0,002	0,002
Syria	24. oktober 1945	as(ar)	0,080	0,038
Sør-Afrika	07. november 1945	afr	0,408	0,292
Tadsjikistan	02. mars 1992	as	0,001	0,001
Tanzania	14. desember 1961	afr	0,004	0,006
Tchad	20. september 1960	afr	0,001	0,001
Thailand	16. desember 1946	as	0,294	0,209
Togo	20. september 1960	afr	0,001	0,001
Tonga	14. september 1999	as	0,001	0,001
Trinidad og Tobago	18. september 1962	la	0,016	0,022
Tunisia	12. november 1956	afr(ar)	0,030	0,032
Turkmenistan	02. mars 1992	as	0,003	0,005
Tuvalu	05. september 2000	as	0,001	0,001
Tyrkia	24. oktober 1945	weog	0,440	0,372
Tyskland	18. september 1973	weog	9,769	8,662
Uganda	25. oktober 1962	afr	0,005	0,006
Ukraina	24. oktober 1945	aust	0,053	0,039
Ungarn	14. desember 1955	aust	0,120	0,126
Uruguay	18. desember 1945	la	0,080	0,048
USA	24. oktober 1945	weog	22,000	22,000
Usbekistan	02. mars 1992	as	0,011	0,014
Vanuatu	15. september 1981	as	0,001	0,001
Venezuela	15. november 1945	la	0,208	0,171
Vietnam	20. september 1977	as	0,016	0,021
Zambia	01. desember 1964	afr	0,002	0,002
Zimbabwe	25. august 1980	afr	0,008	0,007

Vedlegg 3**Programbudsjettet 2004–2005**

FNs programbudsjett for toårsperioden 2004–2005 som vedteke på den 59. generalforsamlinga.

Tabell 3.1 A. Utgifter

Budsjettseksjon	Kap.	Tekst	USD
I	1–2	Generell politisk verksemd, leiing og koordinering	621 799 700
II	3–6	Politiske saker, fredsbevarande operasjonar	545 130 800
III	7–8	Internasjonal lov og rett	75 570 000
IV	9–17	Internasjonalt samarbeid for utvikling	356 344 800
V	18–23	Regionalt utviklingssamarbeid	395 309 400
VI	24–27	Menneskerettar og humanitære saker	189 731 500
VII	28	Informasjon	162 322 600
VIII	29	Administrasjon og fellestenester	477 145 800
IX	30	Internt tilsyn	24 187 000
X	31–32	Særlege administrative utgifter	91 701 100
XI	33	Investeringsutgifter	104 566 600
XII	34	Utbetalingar frå skatteutjamningsfondet	411 194 200
XIII	35	Utviklingskontoen	13 065 000
XIV	36	Sikkerhet	140 105 400
SUM			3 608 173 900

Tabell 3.2 B. Inntekter

Kapittel	Tekst	USD
1	Inntekter til skatteutjamningsfondet	415 613 700
2	Generelle inntekter	24 009 500
3	Publikumstenester	4 228 700
	Til saman	443 851 900
	Pliktige bidrag frå medlemslanda for toårsperioden vedteke av Generalforsamlinga	3 164 322 000
SUM		3 608 173 900

Vedlegg 4**Oversikt over Noregs innlegg under den 59. generalforsamlinga***Plenum:*

- Dop 9. Generaldebatten. Noregs hovudinnlegg halde av Utanriksminister Petersen 24.09.2004.
 - Dop 11 og 53. Tryggingrådet rapport og reform av Tryggingrådet. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 11.10.2004.
 - Dop 21. Konfliktdiamantar. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 15.12.2004.
 - Dop 26. Situasjonen i Mellom-Amerika. Noregs innlegg vart halde 01.11.2004.
 - Dop 27 og 40(d). Situasjonen i Afghanistan og hans virkningar på internasjonal fred og tryggleik. Internasjonal naudhjelp for fred, normalisering og gjenoppbygging av krigsråka Afghanistan. Noregs innlegg vart halde 08.12.2004.
 - Dop 36 og 37. Situasjonen i Midtausten og Palestinaspørsmålet. Noregs innlegg vart halde 29.11.2004.
 - Dop 38 (a og b) og 46. Framdrift i implementeringa av NEPAD «New Partnership for Africa's Development» og årsaker til konflikt og fremjing av fred og berekraftig utvikling i Afrika. Noregs innlegg vart halde 18.10.2004.
 - Dop 39. Samordning av humanitær hjelp og naudhjelp til særskilde land eller områder. Noregs innlegg vart halde 11.11.2004.
 - Dop 39. Tsunamikatastrofen. Noregs innlegg vart halde 18.01.2005.
 - Dop 40. Oppfølging av spesialsesjonen om barn. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 26.10.2004.
 - Dop 46 og 56. Integrert og samordna implementering av FN-konferansane på det økonomiske og sosiale området. Noregs innlegg vart halde 22.11.2004.
 - Dop 48. Eliminering av ekstraterritoriale økonomiske verkemiddel som middel til politisk og økonomisk tvang. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 01.11.2004 og ga røysteforklaring 01.11.2004.
 - Dop 49 (a og b). Havretten. Noregs innlegg vart halde 16.11.2004.
 - Dop 51 og 52. Rapport frå domstolen for Rwanda og rapport frå domstolen for det tidlegare Jugoslavia. Noregs innlegg vart halde 15.11.2004.
 - Dop 53 og 55. Revitalisering av arbeidet i Generalforsamlinga og styrking av FN-systemet. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 04.10.2004.
 - Dop 57 (f). Samarbeidet mellom FN og Europarådet. Noregs innlegg vart halde 21.10.2004.
- 1. komité*
- Dop 57. Generaldebatten. Noregs innlegg vart halde 04.10.2004.
 - Dop 57. Generaldebatten. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 04.10.2004.
 - Dop 65. Konvensjonelle våpen. Noregs innlegg vart halde 21.10.2004.
 - Dop 65. Kjernefysisk nedrusting. Noregs innlegg vart halde 18.10.2004.
 - Dop 65. Øvrige masseøydleggingsvåpen. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 19.10.2004.
 - Dop 65. Hindring av eit våpenkappløp i det ytre rom. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 19.10.2004.
 - Dop 65. Konvensjonelle våpen. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 20.10.2004.
 - Dop 65. Tillitsbyggande tiltak på regionalt og subregionalt nivå. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 22.10.2004.
 - Dop 65. Kjernefysisk nedrusting. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 18.10.2004.
- 2. komité*
- Dop 90 (a). FN's 3. konferanse for minst utvikla land (MUL). Noregs innlegg vart halde 09.11.2004.
 - Dop 89. Globalisering og gjensidig avhengigheit. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 29.10.2004.

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

- Dop 91. Gjennomføring av det første FN-tiår for fattigdomsnedkjemping. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 15.11.2004.
- DOP 91. Fattigdomsnedkjemping og andre utviklingsspørsmål. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 18.11.2004.
- Dop. 107 (b). Menneskerettar. Det norske hovedinnlegget på menneskerettsfeltet vart halde 26.10.2004.
- Dop. 107 (b). Menneskerettar. Noreg ga 18.11.2004 røysteforklaring etter votering over NAMs resolusjon om retten til utvikling.

3. komité

- Dop 93, 94 og 96. Sosial utvikling. Noregs innlegg («ungdomsinnlegget») vart halde 04.10.2004.
- Dop. 96. Kriminalitetsførebygging og strafferett. (Anti-korrupsjonskonvensjonen). Noregs innlegg halde 11.10.2004.
- Dop. 98 og 99. Kriminalitetsførebygging og strafferett. Internasjonal narkotikakontroll. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 08.10.2004.
- Dop. 100 og 101. Fremjing av kvinners stilling. Oppfølging av Beijing-konferansen og Spesialsesjonen (B+5). Noregs innlegg vart halde 14.10.2004.
- Dop. 100. Fremjing av kvinners stilling. Noreg ga røysteforklaring 19.11.2004 i samband med røystinga over den filippinske resolusjonen om handel med kvinner og jenter.
- Dop. 102. Rapport frå Høgkommissæren for flyktningar (UNHCR). Noregs innlegg vart halde 09.11.2004.
- Dop. 103. Fremje av borns rettar. Noregs innlegg vart halde 18.10.2004.
- Dop. 103. Røysteforklaring etter votering over egyptisk resolusjon om situasjonen for palestinske barn vart halde 18.11.2004.
- Dop. 104. Det internasjonale tiåret for urfolk. Nordisk innlegg vart halde av Sverige 22.10.2004.
- Dop. 105 (b). Røysteforklaring etter votering over G-77s resolusjon om eliminering av rasediskriminering, rasisme og framandfrykt og oppfølginga av Durban-konferansen 24.11.2004. New Zealand stod tilslutta Noregs røysteforklaring.
- Dop. 106. Folkets rett til sjølvråderett. Noreg tilslutta EUs røysteforklaring halde etter votering over den kubanske resolusjonen om bruk av leigesoldatar 19.11.2004.
- Dop. 107 (a) Menneskerettar. Implementering av MR-instrument. Noreg ga røysteforklaring 18.11.2004 i samband med votering over den kubanske resolusjonen om trongen for geografisk spreiding på medlemene av MR-konvensjonanes overvakingorgan.

4. komité

- Dop 22. Hjelp til minetiltak. Noregs innlegg vart halde 28.10.2004.
- Dop 76. FNs organisasjon for hjelp til Palestina flyktningar i Midtausten (UNRWA). Noregs innlegg vart halde 02.11.2004.
- Dop 78. Grundig gjennomgang av alle sider ved spørsmålet om fredstryggjande operasjonar. Noregs innlegg vart halde 26.10.2004.

5. komité

- Dop 106. Finansielle rapportar, revisorerklæringar og Revisorrådets rapportar. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 18.10.2004.
- Dop 107 og 108. Forbetring av FNs administrative og finansielle effektivitet og Programbudsjettet. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 14.12.2004.
- Dop 108. Programbudsjettet for 2004–2005. Kamerun/Nigeria-kommisjon. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 11.10.2004.
- Dop 108. Programbudsjettet for 2004–2005. Styrka og heilskapeleg tryggingssystem for FN. Noregs innlegg vart halde 05.11.2004, og Noreg ga røysteforklaring 22.12.2004.
- Dop 108. Programbudsjettet for 2004–2005. UNHCR. Noregs innlegg vart halde 22.11.2004.
- Dop 108. Programbudsjettet for 2004–2005. Capital Master Plan. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 15.11.2004.
- Dop 108. Programbudsjettet for 2004–2005. Politiske operasjonar. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 13.12.2004.
- Dop 110. Forbetring av FNs finansielle situasjon. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 28.10.2004.
- Dop 113. Skalaen for utlikning av FNs utgifter. Noreg stod tilslutta EUs to innlegg haldne 18.10.2004.
- Dop 114. Personellspørsmål. Noregs innlegg vart halde 27.10.2004.
- Dop 115. FNs inspektørgruppe (JIU). Noreg tilslutta EUs innlegg halde 04.10.2004.
- Dop 116. FNs felles løns- og tjenestesystem. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 27.10.2004.

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FN's 58. generalforsamling

- Dop 118. OIOS-rapporten. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 03.11.2004.
 - Dop 119. Implementeringa av res. 48/218b og 54/244. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 12.10.2004.
 - Dop 121 og 122. Finansiering av krigsforbrytar-domstolen for Rwanda. Finansiering av krigsforbrytar-domstolen for det tidlegare Jugoslavia. Noregs innlegg vart halde 24.11.2004.
 - Dop 136 og 154. Finansiering av UNAMSIL og UNOCI. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 15.10.2004.
 - Dop 153. Finansiering av ONUB. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 13.10.2004.
6. komité
- Dop 138. Statsborgarskap ved statssuksesjon. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 28.10.2004.
 - Dop 139. Statsansvar ved handlingar i strid med folkeretten. Noreg tilslutta nordisk innlegg halde av Finland 28.10.2004.
 - Dop 140. Status for tilleggsprotokollar til Genevekonvensjonen av 1949 om verning av offer for væpna konflikter. Noreg tilslutta nordisk innlegg halde av Sverige 13.10.2004.
 - Dop 141. Handsaming av tiltak for å betre verning og trygging av diplomatiske og konsulære stasjonar og representasjonar. Noregs innlegg vart halde 13.10.2004.
 - Dop 142. Konvensjon om juridisk immunitet for statar og deira eigedomar. Noregs innlegg vart halde 25.10.2004.
 - Dop 143. Rapport frå FN's kommisjon for internasjonal handelsrett (UNCITRAL). Noreg tilslutta nordisk innlegg halde av Sverige 05.10.2004.
 - Dop 144. Rapport frå Folkerettskommisjonens 56. sesjon. Ansvar for internasjonale organisasjonar. Noreg tilslutta nordisk innlegg halde av Danmark 05.11.2004.
 - Dop 144. Rapport frå Folkerettskommisjonens 56. sesjon. Internasjonalt ansvar for handlingar som ikkje er i strid med folkeretten. Noreg tilslutta nordisk innlegg halde av Finland 01.11.2004.
 - Dop 144. Rapport frå Folkerettskommisjonens 56. sesjon. Reservasjonar til traktatar. Noreg tilslutta nordisk innlegg halde av Sverige 08.11.2004.
 - Dop 144. Rapport frå Folkerettskommisjonens 56. sesjon. Noreg tilslutta nordisk innlegg halde av Sverige 01.11.2004.
 - Dop 146. Den internasjonale straffedomstolen. Noregs innlegg vart halde 14.10.2004.
 - Dop 147. Rapport frå Spesialkomiteen for FN-pakta og for styrking av organisasjonens rolle. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 07.10.2004.
 - Dop 148. Tiltak for å eliminere internasjonal terrorisme. Noreg tilslutta EUs innlegg halde 28.10.2004.
 - Dop 149. Bruksområde for FN-konvensjonen om tryggleiken til FN-personell og tilknytt personell. Noregs innlegg vart halde 20.10.2004.
 - Dop 150. Konvensjon mot kloning av menneske. Noregs innlegg vart halde 22.10.2004.
-

Vedlegg 6**Forkortingar**

AALCC	The Asian-African Legal Consultative Committee Den asiatiske-afrikanske juridiske rådgjevande komiteen
ABM-avtalen	Anti-Ballistic Missile Treaty Avtale mellom Sovjetunionen og USA frå 1972 om avgrensingar i anti-rakettforsvaret
ACABQ	Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions Den rådgjevande komiteen for administrative og budsjettmessige spørsmål
ACC	Administrative Committee on Coordination Den administrative samordningskomiteen
AfDB	African Development Bank Den afrikanske utviklingsbanken
AsDB	Asian Development Bank Den asiatiske utviklingsbanken
ASEAN	Association of South East Asian Nations Samanslutning av søraust-asiatiske statar (medl.: Brunei, Filippinane, Indonesia, Kambodsja, Laos, Malaysia, Myanmar, Singapore, Thailand og Vietnam)
BONUCA	FNs fredsbyggingskontor i Den sentral-afrikanske republikken
Bretton Woods-institusjonane	Verdsbanken og Det internasjonale valutafondet (IMF)
CARICOM	Caribbean Community and Common Market Den karibiske fellesskapen og fellesmarknaden
CAS	Committee on Assurances of Supply IAEAs komité for leveringstryggleik
CAT	Committee Against Torture FNs komité mot tortur
CCPC	Committee on Crime Prevention and Control Komiteen for kriminalitetsførebygging og kontroll
CD	Conference on Disarmament Nedrustingskonferansen i Genève
CDE	sjå KNE
CDP	Committee on Development Planning Komiteen for utviklingsplanlegging
CEDAW	Committee on the Elimination of Discrimination against Women Komiteen for avskaffing av kvinnewediskriminering
CERD	Committee on the Elimination of Racial Discrimination Komiteen for avskaffing av rasewediskriminering
CESI	Centre for Economic and Social Information Senteret for økonomisk og sosial informasjon
CFE	Conventional Forces in Europe Konvensjonelle styrkar i Europa
CFS	Committee on World Food Security Komiteen for matvaretryggleik
CGIAR	Consultative Group on International Agricultural Research Samrådsgruppa for internasjonal landbruksforskning

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

CHR	Commission on Human Rights Menneskerettskommisjonen
CIEM	Committee on International Investment and Multinational Enterprises Komiteen for internasjonale investeringar og multinasjonale selskap
CMI	Comité Maritime International Den internasjonale maritime komiteen
CND	Commission on Narcotic Drugs FNs narkotikakommisjon
CPC	Committee for Programming and Coordination Komiteen for programplanlegging og samordning
CSBM	Confidence and Security Building Measures Tillits- og tryggleiksskapande tiltak
CSD	Commission on Social Development Sosialkommisjonen
CSD	Commission on Sustainable Development Kommisjonen for berekraftig utvikling
CSW	Commission on the Status of Women Kommisjonen for kvinnene si stilling
CTBT	Comprehensive Test Ban Treaty Fullstendig kjernefysisk prøvestansavtale
CTC	Centre on Transnational Corporations FNs senter for fleirnasjonale selskap (under UNCTAD)
CWC	Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on their destruction Konvensjonen om forbod mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen samt om øydelegging av dei
DAM	Department of Administration and Management FN-sekretariatet si avdeling for administrative spørsmål
DESA	Department of Economic and Social Affairs FN-sekretariatet si avdeling for økonomiske og sosiale spørsmål
DPA	Department of Political Affairs FN-sekretariatet si avdeling for politiske spørsmål
DPI	Department of Public Information FN-sekretariatet si informasjonsavdeling
DPKO	Department of Peacekeeping Operations FN-sekretariatet si avdeling for fredstryggjande operasjonar
DSG	Deputy Secretary General FNs varageneralsekretær
ECA	Economic Commission for Africa FNs økonomiske kommisjon for Afrika
ECE	Economic Commission for Europe FNs økonomiske kommisjon for Europa
ECLAC	Economic Commission for Latin America and the Caribbean FNs økonomiske kommisjon for Latin-Amerika og Karibia
ECOMOG	ECOWAS' Peace Monitoring Group ECOWAS sin regionale fredstryggjande styrke
ECOSOC	Economic and Social Council FNs økonomiske og sosiale råd
ECOWAS	Economic Community of West African States Økonomisk samanslutning for land i Vest-Afrika
ECWA	Economic Commission for Western Asia FNs økonomiske kommisjon for Vest-Asia
ENMOD	Convention on the Prohibition of Military and any other Hostile use of Environmental Modification Techniques

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

	FNs konvensjon om forbod mot bruk av miljøpåverknad til militære formål (Miljøkrigskonvensjonen)
ERC	Emergency Relief Coordinator
	FNs nødhjelpskoordinator
ESCAP	Economic and Social Commission for Asia and the Pacific
	FNs økonomiske og sosiale kommisjon for Asia og Stillehavsområdet
EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet
FAO	Food and Agriculture Organization
	FNs organisasjon for ernæring og landbruk
G-77	Group of 77
	Utviklingslanda si samordningsgruppe for handsaming av utviklingsspørsmål under Generalforsamlinga
HIPC	Highly Indebted Poor Countries
	Fattige land med høg gjeldsbyrde
IAEA	International Atomic Energy Agency
	Det internasjonale atomenergibyrået
IATA	International Air Transport Association
	Den internasjonale organisasjonen for lufttransport
IBRD	International Bank of Reconstruction and Development
	Den internasjonale banken for gjenreising og utvikling (Verdsbanken)
ICAO	International Civil Aviation Organization
	Den internasjonale organisasjonen for sivil luftfart
ICARA	International Conference on Assistance to Refugees in Africa
	Internasjonal konferanse om bistand til flyktningar i Afrika
ICJ	International Court of Justice
	FNs mellomfolkelege domstol
ICRC	International Committee of the Red Cross
	Den internasjonale raudekrosskomiteen
ICSAB	International Civil Advisory Board
	Den rådgjevande komiteen for Den internasjonale tenestemannskommisjonen
ICSC	International Civil Service Commission
	Den internasjonale tenestemannskommisjonen
ICSU	International Council of Scientific Unions
	Vitskapsunionen sitt internasjonale råd
ICTY	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia
	FNs mellomfolkelege domstol for pådømming av krigsbrottsverk i det tidlegare Jugoslavia
IDA	International Development Association
	Det internasjonale utviklingsfondet (under Verdsbanken)
IEA	International Energy Agency
	Det internasjonale energibyrået
IFAD	International Fund for Agricultural Development
	Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling
IFC	International Finance Corporation
	Det internasjonale finansieringsinstituttet
IGAD	Intergovernmental Authority on Development
	Organisasjon for tørke og utvikling på Afrikas horn
ILC	International Law Commission
	Folkerettskommisjonen
ILO	International Labour Organization
	Den internasjonale arbeidsorganisasjonen
IMF	International Monetary Fund
	Det internasjonale valutafondet
IMO	International Maritime Organization
	Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (før 1982: IMCO)

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

INCB	International Narcotics Control Board Det internasjonale narkotikakontrollrådet
INF	Intermediate-range Nuclear Forces Kjernefysiske mellomdistansevåpen
INMARSAT	International Maritime Satellite Organization Den internasjonale organisasjonen for maritime telekommunikasjonar via satellitt
INSTRAW	International Research and Training Institute for the Advancement of Women Det internasjonale forskings- og utdanningsinstituttet for kvinner
INTELSAT	International Telecommunication Satellite Organization Den internasjonale telekommunikasjonssatellittorganisasjonen
IOC	Intergovernmental Oceanographic Commission Den mellomstatlege oseanografiske kommisjonen
IPDC	International Programme for the Development of Communication Det internasjonale programmet for kommunikasjonsutvikling
IPTF	International Police Force Task FNs internasjonale politistyrke
ISAF	International Security Assistance Force FNs internasjonale sikkerhetsstyrke
ITC	International Trade Center Det internasjonale handelssenteret
ITU	International Telecommunication Union Den internasjonale teleunionen
IUOTO	International Union of Official Travel Organizations Den internasjonale reiselivsorganisasjonen
JIU	Joint Inspection Unit FNs inspektørgruppe
KNE	Conference on Confidence and Security Building Measures and Disarmament in Europe (CDE) Konferansen om tillits- og tryggleiksskapande tiltak og nedrusting i Europa
MICIVIH	Civilian Mission of the United Nations and the Organization of American States in Haiti Det internasjonale sivile korps på Haiti
MINUGUA	United Nations Mission for the Verification of Human Rights and of Compliance with the Commitment of the Comprehensive Agreement on Human Rights in Guatemala FNs verifikasjonskorps for menneskerettar og etterleving av pliktene etter den omfattande menneskerettsavtalen i Guatemala
MINURSO	Mission des Nations Unies pour le Référendum au Sahara Occidental FNs operasjon for overvaking av folkerøysting i Vest-Sahara
MINUSAL	Mission de las Naciones Unidas en El Salvador FNs operasjon i El Salvador
MISAB	Inter-African Mission to Monitor the Bangui Agreements Interafrikansk fredstryggjande styrke i Den sentral-afrikanske republikken
MONUA	United Nations Observer Mission in Angola FNs observatørstyrke i Angola
MONUC	United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Kongo FN-styrken i Den demokratiske republikken Kongo
MUL	Least Developed Countries (LDC) Dei minst utvikla landa
NAM	Non Aligned Movement Den alliansefrie rørsle
NATO	North Atlantic Treaty Organization Den nordatlantiske traktatorganisasjonen
NEPAD	New Partnership for Africa's Development Nytt partnerskap for Afrikas utvikling
NGO	Non-Governmental Organization

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

	Ikkje-statleg organisasjon
NPT	Non-Proliferation Treaty
	Ikkje-spreiingsavtalen
OAS	Organization of American States
	Organisasjonen av amerikanske statar
OAU	Organization of African Unity
	Organisasjonen for afrikansk einskap
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
	Kontoret for samordning av humanitære aktivitetar
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
	Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
OECS	Organization of East Caribbean States
	Organisasjonen av austkaribiske statar
OIC	Organization of the Islamic conference
	Organisasjonen for Den islamske konferansen
OIOS	Office of International Oversight Services
	FNs kontor for internt tilsyn
OPANAL	Organisacion para la Proscripcion des Armas Nucleares en America Latina
	Organisasjonen for forbod mot atomvåpen i Latin-Amerika
OPEC	Organization of Petroleum Exporting Countries
	Organisasjonen av oljeeksporterande land
OSSE	Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)
	Organisasjonen for tryggleik og samarbeid i Europa
POLISARIO	Frente Popular para la Liberación de Saguia el Hamra y Rio de Oro
	Frigjeringsrørsle i Vest-Sahara
PLO	Palestine Liberation Organization
	Den palestinske frigjeringsorganisasjonen
PUNE	United Nations Conference for the Promotion of International Co-operation in the Peaceful Uses of Nuclear Energy
	FNs konferanse om fredeleg utnytting av kjernekraft
SADC	Southern African Development Community
	Den regionale samarbeidsorganisasjonen i det sørlege Afrika (medl. (1997): Angola, Botswana, Lesotho, Malawi, Mauritius, Mosambik, Namibia, Swaziland, Sør-Afrika, Tanzania, Zambia, Zimbabwe)
SALT (I & II)	Strategic Arms Limitation Treaty
	Avtalar mellom USA og Sovjetunionen om avgrensingar av strategiske våpen
SDI	Strategic Defence Initiative
	Strategisk forsvarsinitiativ (det amerikanske romvåpenprogrammet)
SFOR	Stabilisation Force
	Multilateral stabiliseringsstyrke i Bosnia-Hercegovina leidd av NATO
SG	Secretary General
	FNs generalsekretær
SHIRBRIG	Multi-National Stand-by High Readiness Brigade for UN Operations
SIDS	Small Island Developing States
	Små utviklingsøystatar
SIS	Special Industrial Service
	Det særlege industrifondet
SSOD (I, II & III)	Special Session on Disarmament
	Hovudforsamlinga sine spesialsesjonar om nedrusting
START	Strategic Arms Reduction Talks
	Forhandlingar mellom USA og Sovjetunionen om reduksjonar av strategiske våpen
TCDC	Technical Co-operation among Developing Countries
	Fagleg samarbeid mellom utviklingsland
TDB	Trade and Development Board
	Handels- og utviklingsstyret (UNCTADs styre)

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FN's 58. generalforsamling

UN	United Nations Dei sameinte nasjonane (FN)
UNAMIR	United Nations Assistance Mission for Rwanda FNs styrke i Rwanda
UNAMSIL	United Nations Mission in Sierra Leone FN-styrken i Sierra Leone
UNCDF	United Nations Capital Development Fund FNs kapitalutviklingsfond
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development FNs konferanse om miljø og utvikling (Rio-konferansen)
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law FNs kommisjon for internasjonal handelsrett
UNCOPUOS	United Nations Committee on the Peaceful Uses of Outer Space FNs komité for fredelig utnytting av det ytre verdsrommet
UNCTC	United Nations Committee for Transnational Corporations FNs komité for fleirnasjonale selskap
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development FNs konferanse for handel og utvikling
UNCURK	United Nations Commission for the Unification and Rehabilitation of Korea FNs kommisjon for samling og gjenoppbygging av Korea
UNDAF	United Nations Development Aid Framework FNs rammeverk for bistand
UNDC	United Nations Disarmament Commission FNs nedrustingskommisjon
UNDG	United Nations Development Group FNs utviklingsgruppe
UNDOF	United Nations Disengagement Observer Force FNs observatørstyrke i Midtausten
UNDP	United Nations Development Programme FNs utviklingsprogram
UNEP	United Nations Environment Programme FNs miljøvernprogram
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization FNs organisasjon for utdanning, vitskap og kultur
UNETPSA	United Nations Educational Training Programme for Southern Africa FNs utdannings- og opplæringsprogram for det sørlege Afrika
UNFDAC	United Nations Fund for Drug Abuse Control FNs fond for kontroll med narkotikamisbruk
UNFICYP	United Nations Force in Cyprus FN-styrken på Kypros
UNFPA	United Nations Population Fund FNs befolkningsfond
UNGASS 19	United Nations General Assembly Nineteenth Special Session FNs generalforsamling sin 19. spesialsesjon for oppfølging av Rio-konferansen
UN-HABITAT	United Nations Human Settlements Programme FNs busetjingsprogram
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees FNs høgkommissær for flyktningar
UNICEF	United Nations Children's Fund FNs barnefond
UNIDF	United Nations Industrial Development Fund FNs fond for industriell utvikling
UNIDIR	United Nations Institute for Disarmament Research FNs institutt for nedrustingsstudium
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FN's 58. generalforsamling

	FNs organisasjon for industriell utvikling
UNIFEM	United Nations Development Fund for Women
	FNs utviklingsfond for kvinner
UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon
	FNs fredstryggjande styrke i Libanon
UNISPACE (I & II)	United Nations conference on the Exploration and Peaceful Uses of Outer Space
	FNs konferansar om utforskning og fredeleg utnytting av verdsrommet
UNITA	União Nacional para a Independência Total de Angola
	Opprørsrørsle i Angola
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research
	FNs institutt for opplæring og forskning
UN-NADAF	United Nations New Agenda for the Development of Africa in the 1990's
	FNs nye program for utvikling i Afrika i 1990-åra
UNMEE	United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea
	FN-styrken i Etiopia og Eritrea
UNMIK	United Nations Interim Administration Mission in Kosovo
	FN-styrken i Kosovo
UNMIL	United Nations Mission in Liberia
	FN-styrken i Liberia
UNMISSET	United Nations Mission of Support in East Timor
	FN-styrken i Aust-Timor
UNMOGIP	United Nations Military Observer Group in India and Pakistan
	FNs militære observatørgruppe i India og Pakistan
UNMOT	United Nations Mission of Observers in Tajikistan
	FNs observatørkorps i Tadsjikistan
UNOMIG	United Nations Observer Mission in Georgia
	FNs observatørkorps i Georgia
UNPSG	United Nations Civilian Police Support Group
	FNs støttegruppe for sivile politifolk
UNRISD	United Nations Research Institute for Social Development
	FNs forskingsinstitutt for sosial utvikling
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
	FNs organisasjon for hjelp til Palestinaflyktningar i Midtausten
UNSCEAR	United Nations Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation
	FNs vitskaplege komité for verknadene av radioaktiv stråling
UNSCOM	United Nations Special Commission
	FNs spesialkommisjon (som skal overvake avskaffinga av irakiske masseødelegingsvåpen)
UNSMA	United Nations Special Mission to Afghanistan
	FNs spesialkorps til Afghanistan
UNSOC	United Nations Staff Officers Course
	FNs stabsoffiserkurs
UNTSO	United Nations Truce Supervision Organization
	FNs observatørkorps i Midtausten
UNU	United Nations University
	FN-universitetet
UNV	United Nations Volunteers
	FNs fredskorps
UPU	Universal Postal Union
	Verdspostunionen
WEOG	West European and Other States Group
	Gruppa av vesteuropeiske og andre statar
WFC	World Food Council
	Verdas matvareråd
WFP	World Food Programme

Om Noregs deltaking i den 59. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 58. generalforsamling

WGUNS	Verdsmatvareprogrammet Open-ended High-level Working Group on the Strengthening of the United Nations System Arbeidsgruppa for styrking av FN-systemet (Essy-gruppa)
WHO	World Health Organization Verdshelseorganisasjonen
WIPO	World Intellectual Property Organization Verdsorganisasjonen for åndsverkrett
WMO	World Meteorological Organization Den meteorologiske verdsorganisasjonen
WTO	World Tourism Organization Verdsturismeorganisasjonen
WTO	World Trade Organization Verdshandelsorganisasjonen
